Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Ню Иорк, Четвер, 11-го Липня 1907. Число 28.

Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, July 11, 1907. No. 28.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америцї.

Розмет за місяць Червень 1907.

За померших членів, їх жінок і за случаї каліцтва:

Від. 48.	Михаїл Гавран, умер 26. Авг. 1906	$1000.00
Від. 92.	Петро Скрут, умер 14. Мая 1907	$1000.00
Від. 9.	Михаїл Ковач, умер 15 Мая 1907	$1000.00
Від. 61.	Михаїл Попович, 1. Юнія 1907	$1000.00
Від. 139.	Орест Бурка, 7. Юія 1907	$1000.00
Від. 1.	Катерина Глова, жена Івана, 9 Мая	$400.00
Від. 132.	Анна Вірчак, жена Івана, 8. Апр. 1907	$400.00
Від. 123.	Григорий Мрикало, утратив ногу	$200.00
Від. 58.	Гаврило Пиж, зійшов з ума	$150.00
	Разом	$6150.00
	Платня головних урядників від 1 Юнія	$155.00
	Адміністрація Союза за Юнїй	$79.43
	Решта за 15.000 грамот	$390.00
	Бонди гол. урядників	$52.00
	Весь розхід виносить	$6.826.43

Розмет платить 7629 членів на цїле посмертне (кождий по 86 центів) і 749 членів на пів посмертного (кождий по 43 цнт.).

Крім того кождий член платить за орган „Союза“ по 10 цент. на Фонд резервовий по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центї, на Фонд Бідних по 1 центї.

Разом платить: член на цїле посмертне $1.00 а на половину посмертного 57 центів.

К. Кирчів, предсїдатель. *С. Ядловский*, секретар.

А. Таршонь, касіер.

НОВИНКИ.

КАЛЄНДАР.

Липень.

11	Ч.	Кира і Іоана
12	П.	Петра і Павла
13	С.	Собор 12 Ап.
14	Н.	Кос. і Д.
15	П.	† Пол. Ризи ПБ.
16	В.	Анатолія
17	С.	Андрея крит.

ДО ЧИТАЛЕНЬ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ І КАНАДІ.

Прошу всї рускі читальні в Злуч. Державах і Канадї, щоби подали менї як найскорше: 1. назву своєї читальні, 2. місце побуту 3. час заснованя 4. число членів 5. число книжок і газет 6. імена урядників.

Се все хочу подати в календари „Р. Н. Союза” на рік 1908.

Відповіди треба засилати до:

Rev. St. Makar,
11 May Str.,
Ansonia, Conn.

— **Жертвою безглуздної стрілянини** дня 4-го юлія с. р. впало у Злучених Державах 37 убитих а 2153 покалїчених і поранених. З того в Ню-Йорку було 5 убитих, 6 смертельно а звиж 500 легко поранених. В минувшім роцї було з тої самої нагоди 33 убитих — одже слїдно сього року досить значний поступ американського „патріотизму”.

— **З цїлої повени.** найсуперечнїйших вістий про висланє великого числа воєнних кораблїв Сполучених Держав на води Тихого океану дасть ся тепер уже рішучо сказати, що ся висилка в дійсности відбуде ся. До пристаней каліфорнїйских має відійти 16 великих панцирників, як говорить ся, лишень на вправи, вдійсности однак; щоб заімпонувати Японцям видом великої воєнної фльоти. Через сю висилку, згромадить ся коло Каліфорнії уся американська фльота, яка буде числити там 19 панцирників. Се буде мати також великий вплив на уложенє ся відносин робітничих на заході. Щоби запобігти евентуальному жаданю підвижки платні тамошних робітників адміральский штаб уже завздалегідь оголосив, що готов є спровадити цїлий бруклинський Navy Yard. Фльота має об'їхати усю полудневу Америку, то є відбути дорогу 13 тисяч миль, що забере около 60 днїв часу. Має ся розуміти, що ся забавка поглотить великі суми. Саме вугле, яке мусить ся спалити представляє вартість пів мілїона долярів. В сім не суть вчислені кошта достави його до надбережних станций, робітники, склади і т. д. Коли на сей переїзд фльоти звернено увагу японьского посла Аокого, та запитано його, чи японьске правительство не возьме сього сконцентрованя фльоти за грозьбу або неприятельскі заміри, відказав він, що Япан уважає се за цїлком внутрішну справу Злуч. Держав, про яку не оплатить ся і говорити.

— **Легіслятура** стейту Delaware ухвалила дня 31-го марта с. р. закон який війшов вже в житє: під карою 25 долярів заказує ся підчас їзди потягом через землю стейту пити горівку або иньші горячі напої.

— **В Пітсбургу, Па.** за плютє на хідники по улицях арештовано колисьто більше як сто осіб і усїх позасуджовано на 5 долярів кари. Право, яке забороняє плювати по улицях істнує в Пітсбургу від давна, лиш його не придержувано ся. Тепер доперва на жаданє мійскої гігієнічної комісиї почали опять на нього оглядати ся.

— **Фабриканти** шовкових виробів в Paterson і Lawrence задумали повести конкуренцію з шовковими фабриками у Франції, де вирабляє ся найлутший шовк. В тій цїли спровадили они за контрактом (фабрикантам вільно обходити право) робітників з Roubaix, Lille, Tourgoing, з европейскої Франції, обіцюючи їм високу платню. Як що однак французькі робітники научили їх свого способу — викинено їх з роботи, яко за дорогих і непотрібних.

— **Гр. кат. парохію** в Elmira, N. Y. обняв о. Нестор Воленьский.

— **Щорічна** промислова виставa у Вінніпегу відбуде ся сего року від дня 13-го до 20-го липня. Цїни їзди желїзницею з ріжних місцевостий Канади на сю виставу будуть знижені.

— **В Kenora, Ont.** потреба богато робітників до желїзної дороги. Платня 2 дол. на день.

(К. Фар.)

—**Дня 28-го червня** с. р. приїхало до Вінніпегу 500 руських імігрантів з Галичини. (К. Фар.)

— **В провінції Альберта** треба народних учителїв так по руських як і неруських кольоніях. — За послїдних 6 літ платня учительска в сій провінції побіль шилась значно. Пересічна платня народного учителя, в сій провінції виносить тепер 50—60 долярів. (К. Фар.)

— **Стан засївів в Галичині.** Стан засївів в Галичині з початком червня с. р. представлявся не дуже корисно. У східній Галичині удав ся досить добре ріпак. Пшениця озима в кількох повітах є зла, впрочім переважно середна. Пшениця яра в двох повітах зла, в инших добра. Жито озиме зовсім не дописало. Вже лїпше є жито яре, котре лиш в однім Заболотівськім є зле. Ячмінь переважно добрий, так само овес. Конюшина середньо добра, лиш в двох повітах зла, де миши наробили богато шкоди. Картофлї і бураки середньо добрі. Найлїпше удав ся хміль. Подібний стан засївів є і в західній Галичині. (Дїло).

— **„Дїло” доносить,** що зміст розмови Преосьв. Ортиньского з угорським міністром Апонїем дневники подали невірно; епископ Ортинський не ужив висловів, що національні справи не входять в обсяг його діяльности і що мову уважає лише за средство до осягненя цїли, щоби здержати греко-католиків від переходу на православіє або протестантизм. Розуміє ся само собою, що владика передовсім дбати буде о віру і церков; алеж і справа національна, як дав уже й в краю докази сього, не тілько не є йому рівнодушна, а противно навіть дуже лежить йому на сердцю. З приятностию простуємо отже за „Дїлом” подану вість у Новинках в 27-ім числї нашої часописи.

— **В стейтї Ню Джерзі** з днем 1-го юлія с. р. війшло в житє нове право, що всякий чоловік, що хоче займати ся пересилкою гроший до старого краю мусить зложити 20 тисяч дол. кавції, або знайти собі чоловіка, який заручив-би за нього на таку суму.

— **Що москвофіли** лишень для туманеня народа кричать заєдно про „русскість” і т. п. а самі в ґрунтї річи лишень риють на його шкоду, се є загально звісна річ. Ось як відносить ся до сего, що для народа є найсьвятїйше, бо до його бесїди москв. посол нехай послужить слїдуюче:

Doniesienie d-ra Mikolaja Hlibowickiego do świetnej c. k. Prokuratoryi Państwa w Złoczowie w kierunku zbrodni z § 99 u. k.“, внесене д. 24. цьвітня с. р. підчас віча в Добротворі, уладженого przez komitet wyborczy, wybrany przez członków t. zw. partyi staroruskiej. Dr Mik. Hlibowicki kінчить своє doniesienie словами: Nie nazywając sprawców intelektualnych tego zdarzenia, upraszam: Świetna c. k. Prokuratorya Państwa raczy zarządzić jak najdokładniejsze zbadanie sprawy, w razie zaś, gdyby sprawa przedstawiała się li tylko jako przekroczenie ustawy o ochronie czystości i swobody wyborów, upraszam o podjęcie starań celem delegacyi w tej sprawie c. k. Sądu powiatowego w Złoczowie. Переслуханий д. 13. мая с. р. судиєю слїдчим п. Славіком, d-r Mik. Hlibowicki własnoręcznie spisał swoje zeznanie. Як в doniesieniu, так і в тих zeznaniach d-r Mik. Hlibowicki досить виразно вказує на dobrotworskich prowodyrów hajdamacko-ukraińskiej grupy, na ks. Romaniszyna tudziez nauczyciela Majkę.

Ось в практицї так представляють ся фрази і крики москвофілів про „русскість”. Коли цїлий народ здійняв ся до борби про права своєї бесїди, коли тисячї громад боре ся о заведенє руського язика ,то сей, котрий кричить найбільше, сам урядує зі судом по польски!...

— **В тульскій губернії** (Росія) кюпи з пімсти за се, що цар розвязав Думу палять маєтности поміщиків. Між иньшими спалено добра ґрафа Бобриньского, презеса партії контитуцийних демократів.

— **Славяньске Іміграційне Товариство** в Ню-Йорку пошукує чоловіка, який би міг стати его представителем на Елис Айленд.

Докладне знанє англїйскої мови доконче потрібне.

Голоситись лише письменно до:

Slavonic Immigrant Society,
35 Broadway, New York City.

СПРОСТОВАНЄ.

В минувшім числї Свободи оголошено мильно: посмертне по женї Івана Глови $1000 і по Аннї Вірчак $1000. Мало бути $400 в однім і другім місци. Мусимо завважати, що се помилка друкарска — а не секретара Союза. Сума розходів подана добра.

Гейзелтон, Па. Бр. сьв. Арх. Михаїла, відд. 85

взиває усїх своїх так місцевих як і позамісцевих членів, щоби явили ся на місячний мітинґ, який відбуде ся дня 14-го юнія с. р. о 1-ій годинї по пол. в гали під церквою, на якім то мітингу має виповнювати ся і підписувати нові блянкети прислані Гол. Урядом Р .Н. Союза.

М. Мардиняк предс.,
А. Романчак секр.

ОГОЛОШЕНЄ.

Ню-Йорский Боян приготовлює Концерт в честь Преосьв. Владики. Єслиби хто з околиці Ню-Йорку мав визначний — красний голос чи то жіночий чи мужеский а мав охоту взяти участь в сім концертї — зволить ласкаво зголоспти ся до галї при церкві сьв. Юрия в Ню-Йорку під ч. 332 E. 20 St. межи 1 а 2 Ave. Вступ догідний елевейтрами і карами.

Проби відбувають ся о 8 год. вече. Проба мужеского хору кождої середи, мішаного кождої пятницї в тижни.

За Боян:

о. Й. Чаплиньский предс.,
Мірон Гундич дирігент.

Всякі поясненя письменні уділить секретар:

Mr. Stephen Burdian,
433 E. 16 St| New York, N. Y.

ОТЪ КАССИРА КОМИТЕТУ ПРЕОСВ. ВЛАДЫКУ ПРИВИТАЮЩОГО.

До всеобщой вѣдомости.

Этимъ имѣю честь Всечести. Духовенство и всѣхъ почтенныхъ Русиновъ увѣдомити, же тикеты на Банкетъ (обѣдъ), данный поводомъ привитанія Его Преосв. Еппа С. Ст. Ортиньского — можно у нижеписанного получити.

Тикетъ про одну особу стоитъ 5 дол. Банкетъ отбудеся въ Park Avenue Hotel, 22 and 23 Str. Madison Ave.

На банкетъ участьвуяти намѣряющихъ съ почтенiемъ прошу, дабы деньги на впередъ прислали на мою нижеподанну адрессу:

Rev. Gabriel Chopey,
44 Division St.,
Perth Amboy, N. J.

Американьска Русь перед приїздом епископа.

Більше, як двайцять літ у нас не було більше важної справи, як орґанізація нашої гр. к. руської церкви.

І сьвященики і народ відчували конечну потребу сеї орґанізації маючи на своїй шкірі безупинні поневіряня від Айришів, себ-то від рим. кат. церкви — тай переживаючи з великою матеріяльною і моральною шкодою всякі невзгодни процеси — бійки і всякі другі усобиці, котрі виходили із-за сих непорядків. Ніяке питаня національне анї орґанізаційне не могло стати впереді — все квестія орґанізації церкви була першою. Довгі літа ми боролись за сю конечну орґанізацію, бо вколо церкви ґруповало ся цїле житє Русинів в Америцї — брацтва і всякі другі товариства. Ми на чужинї, чужі мовою, обичаями і звичаями — іншого захисту не мали. Для цїлої нашої суспільности була церков і брацтва. А ми хотїли — поневіряні чужинцями власної орґанізації — власної свободи. Та за ту свободу ми боролись усї — гр. к. мадяронi боролись на свій лад через всякі міністерства мадярскі— і вибороли шкандальної памяти О. Годобая, а гр. к. з Галичини боролись за свою рідну руську церков — а як дійшло до послїдного зуспіли навіть крикнути „проч з Римом“. Певно, що такий острий клич не міг не мати відгомону на батьківщинї. На многих соборчиках заговорили патріоти про ту справу — бо розходилось о ½ мілїона Русинів — тай і Митрополит Шептицкий мусїв відозватись. Справдї не дуже дипльоматично відозвав ся Митрополит — але брошура наша „Унія в Америцї” з р. 1902 дала мужну і енергічну відповідь на Его провокації.

Від того часу заходи про епископство для Амер. Русинів не уставали. Рїжні мітинґи — меморанди — посольства до Апостольского Делеґата не уставали. Вистріляно усю амуніцію — тай на якийсь час царила тишина. А та тишина була так пригнобляюча, що змусила мене написати. „Ми засуджені на смерть.“

Я тогди сказав: або ми католики і мусимо мати свою орґанізацію яка нам правно належить ся — або ми йдемо іншою дорогою.

Незалежно від нас іменує ся для нас епископа in partibus infidelium о. С. С. Ортиньского. Для нас була се несподіванка — але радісна несподіванка — бо як нас наші патріоти з Галичини запевняють — що лїпшого вибору не могло бути. Епископ посьвячений на томину Неділю с. р. в Архи. кат. церкві Сьв. Юра. Не було там жадних польских Властий і ніяких інших Урядів. Дуже красно. Епископ наш поїхав на Угорську Русь— а навіть і до Буда-Пешту і — говорив з міністрами. Був і в Римі, бо мусїв бути. Вернув до Львова і править Богослуженя. Цїла Европа знає про се, що нашим Епископом вибраний О. Ортиньский — усї поважнїйші часописи Американьскі знають про сей справдї дуже важний факт — лиш ми, ті, для котрих той Епископ призначений нїчогісенько не знаєм.

Ми до тепер не маємо ніякого урядового повідомленя, що Епископ має бути для нашої церкви наставником.

Та мимо того, що ми аж до тепер не маємо ніякого офіціяльного повідомленя — анї сьвященики, анї громади церковні — вже на вість про іменоване Епископа скликують ся збори до Піттсбург — вибирають комітет — сварять ся за гроші, хто буде платив за ті всякі керичі— а опісля скликують збори до Ню-Йорку і хотять величаво приняти Епископа з рїжними амер. гумбуґами, на кошт народу. Питаю ся тепер тих аранжерів. Знаєте, коли Епископ приїде? Єсли так, чи Ви маєте урядове повідомленє? Від кого? Від Епископа, чи Від Ап. Делеґата? Яке те урядове повідомленє. Прошу оголосити!

Питаю ся Вас Панове, чому Ви першому Епископови для Америки ставите колоди? Чому Ви займаєте ся справами — про котрі Вас нїхто нїколи не просив? Чому Ви жебраєте гроші по парохіях — а не знаєте — на що ті гроші маєте обернути?

Досить буде часу, як нас наш Епископ урядово повідомить, що Він, тогди, а тогди приїде — досить буде нагоди привитати чемно і сердечно церковного Достойника — не знаючи еще до тепер з якою властію Він до нас їде. Поживемо — побачимо. А вже річ самого Епископа буде скликати всїх сьвящеників і тростїсів церковних; для великої паради тепер нема місця.

Нестор Дмитрів.

1109

J. PIERCE ROBERTS, M. D.

Години урядові: 7—9 рано, 1—3 полудни і 7—9 вечер. 20 Dec. 07

25 E. Coal St., Shenandoah, Pa.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Запорожська слава.

Оповідане.

(Продовженє).

I.

В ті-ж самі смутні часи, на нашій безталанній Україні, у Мишуриним Розі, що й тепер ще визначаєть ся на Дніпрі, жив старий козак Омелко Шкандиба з жінкою Одаркою, дочьою Марійкою і приймаком Іваном.

Приймак цей був сином козака Шевчика, товариша і побратима Шкандиби. Шевчик і Шкандиба за колоду не козакували, а з своїми батьками працювали на запорожськім перевозі через Дніпр, що з давної давнини був тут меж Мишуриним Рогом і Переволочиною. Тільки як підняв ся Богдан Хмельницький на ляхів і почав ся великий рух усього українського поспільства, покинули Шевчик і Шкандиба своїх жінок і дітий на батьків, а самі, разом з усіма иншими лоцманами, рушили у поход і були з Богданом під Корсунем і під Збаражем, добуваючи волю всій великій Україні.

Богато полягло на очах козаків ворогів України і нарешті за ляхів аж за річку Случ, під саму Варшаву.

Не подужавши здолати силою великого натиску українського люду і не маючи розуму, щоб залишити Україну вільною і жити з нею, як з рідною сестрою, поляки пішли на раду. Упрохавши Богдана на замирення, вони зібрали велике військо і несподівано пішли на Україну війною. Хмельницький тим часом, довіряючись польському королеві, що вже замирив ся, послав частину козаків з своїм сином Тимошем визволяти з під турецької кормиги Волощину, а поспільство роспустив по селах сіяти хліб. Через це, коли король польський увійшов з військом в українські землі, він не зміг виставити проти його стільки козаків, скільки було треба, і ляхи, напавши на козацький табор під Берестечком, перемогли і мало не половину козацького війска—поклали трупом.

Зостав ся на тому полі і козак Шевчик, бо його куля улучила у самі груди. Омелька Шкандибу тут теж було поранено кулею, але тільки у ногу, і він, хоч і через превелику силу, а всеж виратував ся з того лиха через ліси і болота.

Мало не через пів року доШкандибав Омелько до рідної оселі, перележуючи по хатах добрих людий, поки підгоювала ся рана. В дома почув він, що Шевчикова жінка вмерла і через те, памятаючи свойого побратима, Шевчик взяв його сина Івана, що зостав ся сиротою, до себе у прийми.

Омелькова жінка була людина щира. Вона зраділа, що по хаті забігало хлопя, і їй Марійці стало тепер веселійше, бо було з ким бавитись.

Шкандиба хоч і шкандибав від своєї рани, але знову взяв ся до свого діла: сів на пором і почав, як і раніш, перевозити чумаків і всяких подорожніх людий через Дніпро у Переволочину і Полтавщину і повело ся в його хаті знову лагідне життя рік за роком.

Тим часом Іван підростав і вже давно помагав названому батькови на перевозі. Ще минуло кільки років і з хлопця став бравий та дужий козак. Вже закручує він чорний вус, часто сідлає вороного коня і привчаєть ся козакувати.

Підняла ся й дочка Шкандибина, Марійка, і росквітчала ся дівочою красою, мов квітка степова під теплим промінням весняного сонця. Гнучка, кароока, з рожевими губоньками і веселим поглядом, вона скрашала батькову хату, як промінь сонця скрашає блакитне небо. Не гадаючи про лихо, задивляєть ся Марійка на чорновусого Івана, коли той, загнувши шапку на бакир, виграє було на коні, набираючись козацького хисту.

Але гукнув з Чигирину гетьман Петро Дорошенко, щоб уставало козачество знову за волю рідного краю битись і поклик той увірвав лагідне і щасливе житя Шкандибиної сімі, бо Іван Шевчик мусів іти у військо.

Як прийшов час розлучатись Іванови й Марійці, тоді тільки зрозуміли молодята, як щиро одно у одного закохали ся. Гіркими сльозами плаче Марійка, припавши Іванови на груди; не одірветь ся й козак від милої дівчини, щоб на коня сісти.

Бачучи таке, старі й собі плачуть та дітей втішають, а нарешті й поблагословили їх святою іконою, щоб як повернеть ся Іван з походу, зараз їм і шлюб узяти.

Не подоба козакові, як кажуть „слини роспускати". Здавив Іван своє серце, спинив сльози, що підступали під горло, міцно ще раз стиснув у обіймах свою милу, сів на коня і вкрив вулицю курявою.

Минув тяжкий рік. Облягли Дорошенка вороги всіма сторонами. Московське військо давило Україну з за Дніпра, польське руйнувало Волинь і Київщину, а султан турецький знищував Поділє. Люте відбивав ся гетьман, але знемігши, замирив ся з султаном та прохав його помочі проти Польщі й Московщини.

Як відійшли вороги з України, почали й козаки повертатись до дому. Їде на вороному з походу і Іван Шевчик, та щось кінь його спотикаєть ся, недобре віщує.

Під Черкасами почув вже Шевчик, що поки вони воювали за Дніпром з москалями, на Україну набігала орда і богато побрала людий у неволю; проїхавши-ж на південь ще три дні, Іван вже сам бачив попалені ордою села.

Скоро добув ся Іван і до Мишуриного Рогу, та тільки не веселя справляє, а пекучі сльози ковтає... Знайшов він Шкандибу з старою жінкою у безверхній хаті, та не знайшов біля їх своєї коханої дівчини, своєї названої сестри, своєї нареченої Марійки...

Тяжко ридала і вбивала ся Марійчина мати Одарка, оповідуючи Іванови про лиху годину, про люту Божу кару, як на її очах скрутили татари її рідну, її єдину дитину і потягли у злу неволю.

Тяжко тужив Іван, але недовго. Серце козака запекло ся пімстою... На ясні очи його насупили ся чорні брови, зуби стиснули ся, а рука прикипіла до гострої шаблі... Такий через два дні виїздив Шевчик з рідного міста на Запорожську Січ.

„Там...", міркував Шевчик так саме, як міркував і Грицько Зачепа, „там гуляє по степах з січовиками славний Сірко! Там трапить ся не один випадок пімститись ворогови. Там він розженеє і знищить ворожу силу і, може, як що допоможе Милосердний, виратує свою милу!"

IV.

Поки на Україні чинили ся такі лихі події, у Туреччині, у Стамбулі, царював великий і могучий султан Махмуд четвертий.

Туреччина в ті часи була величезним і могучим царством. На суходолі у турецького султана була безліч війска, а моря: Чорне і Середземне, були рясно вкриті його галерами. Не було на всьому сьвіті такого володаря, такого царя, щоб наважив ся піти на султана війною і за того всі сусідні царі й королі платили йому що року данину за те тільки, щоб султан не воював іхніх земель, не руйнував городів і не забирав людий у неволю.

За ці останні три роки, воюючи польского короля і московського царя, а разом з ними і Україну, він поруйнував сімнайцять українських городів, і сам король польский трохи не став його бранцем. Ніхто вже не насьмілював ся і в думці покладати, щоб наблизитись з своїм військом до його земель, одні тільки запорожці з своїм невсипучим кошовим Сірком не давали султанови спокою, набігаючи то байдаками на чорноморські і дунайські турецькі городи, то кіньми на улуси і городи його вірних підручних і підданих татар.

То там, та тут встромляла невеличка запорожська громада гострого цьвяшка у велике мусульманське тіло, дратуючи султана, як дратує іноді невеличка куслива муха людину, що хоче спати.

Поруйнувавши українські городи і примусивши гетьмана Дорошенка стати з ним до спілки, султан Махмуд замислив прилучити до себе й запорожців. З такою думкою вирядив він на запороже посланців і писав до козаків такі слова (звичайні в грамотах турецьких султанів):

„Я султан турецький, Магометів син, брат сонцю і місяцю, нащадок і посланник Бога, володар царств: Македонського, Вавилонського, Єрусалимського, Великого і Малого Египту, цар над царями, державець над державцями, надзвичайний лицар, якого ніхто не переможе, невідступний охоронитель гробу Ісуса Христа, доглядач самого Бога, надія і утіха мусулманів, смута і великий заступник християн, — наказую вам, запорожські козаки підклонити ся під мою руку по добрій волі і без ніякого змагання і менш ваших нападами не обурювати. Султан турецький Махмуд четвертий."

Кошовий Сірко, повернувшись з під Ігрині, де вигубив татарську орду, застав на Січи саме з цим листом султанових посланців, що прибули з Стамбулу галерою Чорним морем та гирлом Дніпровим.

Хто хоч раз бачив турецький Стамбул, тому запорожська Січ, що була тоді біля річки Чортомлику, де тепер стоїть слобода Капулівка, здалась би не то що невеличкою, але зовсім нікчемною.

Не глибокі були Січові окопи, а стіни і башти, виплетені з лози і набиті землею, здавали ся тому, хто бачив турецькі фортеци, іграшкою. На доброго лицаря здавав ся, що ті окопи й стіни конем можна перескочити.

У захисті невисоких січових стін стояла невеличка церковка, мов капличка, а наперед від церкви роскидані були трийцять і вісім довгих хат, або курінів. Од середини Січи до її краю добрий козак, здаєть ся, й камінцем би докинув. От і вся Січ! Дванайцять гармат по стінах—от і вся її оборона.

„Невже-ж", дивували ся султанські посланці, „це та велика запорожська Січ, що три віки чинить нам такі шкоди, що навіть у самому Стамбулі нам небезпечно спати... і яку ми за три віки не спромогли ся зруйнувати? Невже та сама, що три столітя стримить тут на Дніпрі посеред наших земель і коле наше тіло мов цьвяшок, що з чобота в'їв ся у підошву, що не дає нам безпечно виводити з України ясир і що з гетьманом Хмельницьким завалила Польщу?

— Це вона і є, та Січ! Не здивуйте, бо міць її не в окопах, стінах і гарматах, а в міці душі тих вовелюбивих людий, що живуть по січових курінях, а найбільше по плавнях, степах і байраках, під поглядом блакитного неба та подихом вільного повітря.

Султан турецький Мажмуд не вгадав тої могучої душі запорожців і своїм посланям до їх тільки виставив себе на глум всьому сьвітови.

Коли військовий писар, по наказу Сірка, голосно вичитав султанського листа на раді, що зібрала ся посеред січового майдану, товариство зашуміло і обурило ся, мов те море у бурю.

„Як?" гукали запорожці. „Покорити ся бусурменови, одвічному ворогови Христа і всього хрещеного люду?... Підхилити ся під того, хто катує і мордує у неволі тисячі людий з нашої рідної України? Не буде цього! не діжде поганий!"

— Зараз пиши, пане писарю, одпис! гукали инші. Нехай перше пошідує нас ось куди! — і козаки показували руками собі за спину.

Почекавши, поки козаки викричались і нагомонілись, кошовий підняв до гори булаву і зараз на Січовому майдані стало так тихо, наче всім заціпило.

„А слухайте, панове товариство!" промовив Сірко. „Чи не написати нам султанови оттак, як я казатиму. Ти, пане писарю, слухай мене та пиши, що я казатиму, а ви, панове, підказуйте від себе, хто що знає!"

І Сірко, а також і другі гострі на язик січовики ,пригадуючи у веселій розмові одно слово гострійше другого, один вираз кучерявійший за другого, зложили турецькому султанови оттакого листа:

„Ти дідько турецький, лисого чорта брат і товариш а самого люципера секретар! Який ти у бісового батька лицар, коли ти голим тілом їжака не вбєш? Чорт викидає, а твоє військо пожирає. Не вартий ти синів християнських під собою мати; твого війска ми не боїмо ся, землею й водою будемо битись з тобою. Вавилонський ти кухар, македонський колесник, Єрусалимський броварник, александрійський козолуп, Великого і Малого Египта свинар, армянська свиня, татарський сагайдак, камінецький кат, подолянський злодіяка, самого гаспида нащадок і всього сьвіту і підсьвіту блазен, а нашого Бога дурень, свиняча морда, кобилячий хвіст, різницька собака, нехрещей лоб, хай би взяв тебе чорт! Оттак тобі козаки відказали, плюгавче! Числа не знаєм, бо календаря не маєм, місяць на небі, рік у книзі, а день у нас такий, як і в вас. А за сей лист поцілуй же ось куди нас!... Кошовий атаман Іван Сірко зо всім кошем запорожським"

Лист вже згорнутий і до його прикладена велика, червона, військова печать. Вже кошовий попрощав ся з товариством, пішов у палатку і, закликавши туди султанських посланців, доручив їм свій одпис... Вже посланці пішли на свою галеру, щоб плисти Дніпром до Чорного моря і далі до великого Стамбулу, а у Січи ще довго стояв регіт,—так догодив товариству батько кошовий своїм одписом.

Тут на майдані, де тільки що відбула ся рада, вже зявила ся троїста музика і кільки барилок горілки, а з ними й гульня, бо козацтво одночасно праздникувало і щастливу січу з невірними і те, що добре „втерло носа" султанови.

Цікаво-б тепер зазирнути у Стамбул та подивитись, що там робив султан, одібравши від Сірка такого листа... А ось гляньмо.

У величезному палаці, біля берегу чарівного Босфору, сидить він сам один на мягкому троні серед просторої й високої горниці.

Султан Махмуд лютує. Грізно супить він чоло, несамовито водить навколо очима і з серця трясе бородою. Не вгамувало його й те, що везир привів на майдан десять запорожських бранців, захоплених на Вкраїні під Ладижиним, і на очах всесильного султана люто катував їх на смерть.

Минає вже третий день, як султан не їсть, не пє і не пускає нікого перед свої ясні очи. Немилий йому став і кальян з запашним тютюном... Невабить його навіть чарівна краса молодих, як весняний ранок, чарівниць, визбираних за для його похоти з усього сьвіту... він вже три ночі не був у гаремі.

Сумно у великому, як море, Стамбулі. Не чуть нігде музики. Геть аж у Скутару загнали вуличних танцюристок, щоб, крий Боже! не вразили вони душі султана своїми сьпівами та сьміхом.

Величезний палац султанський немов би замер. Тільки царедворці тремтючи прислухували ся під дверима султановських покоїв, благаючи всемогутнього Магомета, щоб вгамував він серце падішаха і одхилив від їх лихо.

„Що скоїлось?" питали один одного смутні царедворці, що не знали, який одпис одібрав султан від запорожців. „Чи не зрадила султанови яка з чорнооких чарівниць? Чи не переміг хто його славного війска?

— Ні, не може йому зрадити ні одна з коханок, бо їх невсипуче пильнують вірні і люті евнухи. Та й не вразило-б це так серця падішаха. Знявши голову зрадниці, він і хвилини-б не нудьгував за нею, бо у гаремі його більше тисячі жінок і дівчат, одна одної миліше, одна одної чарівнійше!... І військо його, як і до сього було, могуче, непереможне і грізне всьому сьвітови.

Царедворці не знали, що йому, тому султанови який держить під пятою пів Азії, всю Африку, Греків, Сербів, Болгарів, Волохів і Венгрів, що роздавив Венедів, і Гишпанців, що торік тільки підклонив під себе пів— України, що бере данину з польских королів і німецьких цісарів, — йому — кошовий запорожський, Сірко, не тільки що не хоче коритись, але нахабно у вічи сьміє ся, і могучому султану, симови Магомета, пише такі образливі слова, що він, султан, не хоче й згадувати. З того часу як сьвіт стоїть, ніхто не чув про таке нахабство, і через те не диво, що Сіркова одмова гострим цьвяхом увійшла у серце султана.

Нарешті він грізно ляснув у долоні. Зявивсь царедворець і впав перед падішахом чолом на землю. Султан звелів покликати великого везиря і наказав тому таку свою волю:

„Всім посланцям, що може чули, який одпис давав йому, султанови, кошовий запорожський Сірко, урізати язик, щоб не змогли вони про те, що чули, росказати; на запороже послати велике військо, щоб зруйнувати Січ і скасувати кодло непокірливих харцизів на віки; Сірка-ж привезти у Стамбул живого, щоб зміг він сам, султан, своєю власною рукою його катувати, і, глузуючи з його лютої муки, в вічи йому дивитись, нагадуючи йому його нахабні і образливі речі".

— О, сонце південне! — одмовив везир. — Надія і утіхо правовірних! Заспокой своє серце... Все буде так, як ти, премудрий повелів!

Минуло стільки місяців з того, як сказав султан те грізне слово, і от уже біжать по широкому Черному морю шістьдесять турецьких галер під білими парусами, мов табун білокрилих гусий. Тихо подихає над морем південний вітерець, наганяючи дрібну хвилю на кримські скелі і підганяючи ті галери до північного берегу.

Рясно вбрані галери киндяками, а чердаки їх позастелювані ріжноколірними килимами. І біжать вони весело та гоже, мов молодята після шлюбу до весільної хати.

На цих галерах пливе грізне військо султана, властника Чорного моря. На їх пливе велика сила найлучших, заборних яничарів з пятнайцятьма значними башами і найстаршим башою, славним лицарем Асланом. Це пливе кара і смерть непокірливим запорожцям і їх завзятому кошовому Сіркови.

V. .....

Гомонить богатий і славний Бахчисерай, найбільший татарский город і столиця Кримського хана. По вулицях його і майданах кишать татарські юнаки і смугляві яничари, що прибули з Стамбулу. Поміж їх виграють на конях значні мурзи, аги і беки. Як вогонь баскі їх коні, як жар горить на конях дорога зброя, як сонце сяють по зброї дорогі самоцьвіти.

Один перед одним вихваляють ся мурзи своїми кіньми й зброєю, своєю вдачою й звитяжством, а деякі, молодші, виїздять за браму у чисте поле, щоб там на роздолі розважити гарячих коней і поміряти ся хистом.

Тут за брамою і молодий, жвавий, якого ми знаєм з початку сього оповідання, Джумалі Аґа. Тільки не втішаєть ся він ні своїм баским вороним конем, ні своїм юнацтвом. Він тихо їздить по полю, немов знехотя дивлячись на герц звитяжців.

Чого-ж смутний Джумалі Аґа? Чому не веселий?... А того смутний він, що по наказу хана покинув у Ахмечеті свою молоду коханку, карооку чарівницю Аміну, що була колись на Україні дівчиною Санькою і нареченою козака Грицька Зачепи, а тепер стала жінкою татарина. А стало ся це ось-як.

Ми залишили Саньку, коли вона їхала по степах на кони Джумалі Аґи і вжахала ся, що зостанеть ся необоронена на волю його. Жах той був даремний. Джамалі Аґа хоч і здавав ся на війні хижим і диким, але у житті він був добрий, мав лицарські звичаї і через те не хотів силою брати дівочого кохання.

Повернувши од Дніпра, де на орду наскочив Сірко, Джумалі віз Саньку далі, і вспів добігти до Кизикерменю раніш, ніж прибули до іхнього шляху запорожці. За Кизикирменем ще не один день довело ся їхати дівчині з татарином і не одну ніч ночувати посеред широкого степу, або у темнім байраці з їм на самоті, але ніякої наруги від татарина Санька не зазнала. Він навіть догождав їй, як знав, і коли вона не схотіла пареної під сідлом конини, яку їли всі татари, Джамалі добув їй від татарських чабанів ягня і пік його мясо над вуглем. Після вечері, як не було близько води, він привозив їй воду конем у боклазі. Не раз трапляло ся, що й у день, під велику спеку, він, показуючи на свій боклаг, питав Саньку, чи не хоче вона пити.

Все те Саньку спершу дидувало, і хоч це залицяння татарина було їй нелюбе, але мимохіть вона перестала його боятись, а його рука, що цілі дні держала її за стан, вже не здавала ся їй такою холодною і осоружною.

Приїхавши до своєї оселі у Ахмечет, Джумалі оселив Саньку у своєму конакови одрізно від своїх жінок і що дня провідував її, розважаючи чим і як знав і навчаючи її говорити по татарському.

Санька плакала і тужила. Обличчя милого не зникало ще з її очий і дрібні сльози не мало днів лили ся з їх.

Джумалі що дня приносив їй всяких ласощів і все умовляв не

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

сумувати і забути свій рідний край і все минуле, бо до його їй уже ніколи не вернутись.

Санька довго не розуміла його мови, але почувала, що його речі були щирі і що він кохає її не як хижа тварюка, а як правдива людина.

Так минуло пів року. Обличчя милого Гриця, з його чорними, палкими очима, вважалось ще дівчині, але вже немов би через якесь темне запинало, а його теплі обійми і палкі поцілунки хоч і почувала ся ще, але більше тільки у сні.

Молоде дівоче серце жадало милування і життя, але де-ж знайти те милування, коли немає у неї неньки, щоб приголубила свою рідну дитину, немає милого, щоб пригорнув свою кохану і пригрів коло свого серця.... і немає біля неї ні одної прихильної до неї людини, опріч Джумалі.

А той все дужче закохував ся у Саньку. Рудоволосі татарки обридли йому, чорнява-ж врода молодої українки опанувала всім його серцем. Що дня він довше сидів у Саньчиній горниці, навчаючи її балакати своєю мовою, і через півроку Санька вже зрозуміла з речей Джумалі, що він кохає її, як нікого ще не кохав, і благає стати йому за жінку. Він нахваляв ся вирядити своїх двох жінок на свій хутір і жити тільки з нею одною, як велить її християнський закон.

Щиро плакала Санька, прощаючись думкою з своїм нареченим, а Джумалі милував її і, як малу дитину, цілував її в уста і у плачучі очи... І дівчина не мала сили відіпхнути сього чоловіка і відцурати ся його милування... Вона віддала ся Джамалі і з Саньки стала Аміною.

Небогато ще прожив Джумалі з Аміною, і як прийшов наказ від хана, щоб прибути у Бахчисарай на велику раду, все серце і тіло його були виповнені коханням до неї... Тим то й не веселий і смутний був Джумалі, їздячи навколо Бахчисераю і дивлячись на герц татарських та турецьких звитяжців, бо всі його думки, мрії і бажання були у Ахмечеті, коло любої його молодиці, чарівної Аміни.

(Дальше буде).

В місяцю Юнія 1907 року приступило до Р. Н. Союза 355 нових членів.

Братство сьв. Петра і Павла в Tower City, Pa. Відділ 161. Р. Н. Союза.

В. 161. Ксай Василь
Боднар Павло
Демчак Андрей
Надь Юрій
Гарняк Александер
Лущи Михайло
Надь Юрий
Надь Стефан
Оліян Іван
Подгорін Іван
Савко Михайло
Шербі Михайло
Васко Іван

Братство сьв. О. Николая, в Holyoke, Mass., Відділ 162. Р. Н. Союза.

Білий Михаїл
Білий Павло
Падучак Іван
Приступа Григорий
Пригарский Стефан
Топоровский Михаїл
Антонішин Лука
Ройко Ілько
Милєр Іван
Крупа Михайло
Муха Андрей
Динисюк Мойсей
Сторожик Франко
Деркач Алексій
Падучак Томко
Заворотний Василь
Заворотний Іван
Заворотний Марша

Товариство „Зоря", в Edmonton, Can., Відділ 163 Р. Н. С.

Рудик Павло
Микитко Зеновій
Василик Онуфрій
Никифорук Ілія
Одиньский Олекса
Зазуляк Іван
Лакуста Дмитро
Бурдіян Петро
Томашевский Тома
Максимець Василь
Олендій Федор
Лакуста Петро
Лазорук Ґеоргій
Головач Петро
Онищук Павло
Войценко Георгій
Данилович Іосиф
Гумен Іван
Фербей Михайло
Никифорук Іван
Семака Василь
Крайківский Яков
Пилипюк Дмитро

Братство сьв. Йоана Хрестителя в North Hadley, Mass., Відділ 164 Р. Н. Союза.

В. 164. Васькевич Дмитро
Тудрин Іван
Тудрин Юрий
Пельц Ігнатій
Скобельский Йосиф
Янік Клементина
Пенкала Катерина
Скобель Катерина
Яцишин Пазька
Яцишин Марія
Яцишин Катерина

Братство сьв. Йоана Богослова в Pittsburg, Pa. Відділ 165. Р. Н. Союза.

В. 165. Трочиньский Яков
Лось Йосафат
Лось Ілько
Лось Ігнат
Ґрунда Оунфрий
Свинька Павло
Труш Николай
Василечко Федор
Ґурский Ілько
Федькович Ілько
Долик Никола
Бабіцкий Пилип

Принято наново:

В. 1. Касенчар Никола
Слота Ілія
Хомяк Ілія
В. 1. Секула Йосиф
В. 2. Слива Гаврило
Кіт Андрей
Людкевич Сильвестер
В. 3. Телех Іван (мол.)
Маційовский Ст. (дит.)
Попівчак Іван (дит.)
В. 3. Прицік Никола
Юрчак Віктор
Свентковский Осиф
В. 4. Василенко Кузма
В. 6. Голубко Іван
Кричфалуші Мих. Майліку
Бізер Стефан Василів
Турок Юрій Василів
Корнута Іван Іванів
Паканич Юрий Іванів
Кричфалуші Василь Василів
Паканич Михайло Василів
Кричфалуші Іван Ференців
В. 7. Царик Петро
Бурчин Стефан
Кропіньский Іван
Рифун Василь (дит.)
Рифун Николай "
В. 8. Кавулич Михаїл (дит.)
Дрібчак Ігнатій
В. 9. Старанка Антін (дит.)
В. 11. Поцович Михайло
Кушниньский Григорій
Бланяр Настя
В. 12. Роздільский Василь
В. 16. Солей Андрей
Кривак Михайло
В. 18. Тимочко Андрей
В. 19. Телех Яцко
Хомищак Григорій
В. 23. Мадяр Василь
Білий Михайло
Пліхта Іван
Чупінка Юрий
В. 26. Дупнак Тома
Липівский Василь
Грубий Теодор
В. 27. Сусідко Томко
Ковальчик Филимон
Ґарбера Михаїл
В. 28. Сидор Стефан
Карлицкий Іван
Оленич Семен
Роман Михаїл
Кісак Федор
В. 29. Озога Григорий
Грозьо Іван
Турко Іван
Ратко Михайло
В. 30. Рабіцкий Войтіх
Поливка Трофим
Жук Йосиф
Задиляк Павло
Масний Іван
В. 31. Затезало Никола
В. 33. Лозіньский Павло
Паньчишин Дмитро
Марцінюк Михайло
Млот Йосиф
Чопяк Іван (дит.)
Сембер Йосиф "
Лозіньский Василь "
Лозіньский Созант "
Лозіньский Стефан "
Лозіньский Віра "
Кокоцкий Марія (дит.)
В. 35. Куземчак Анна (дит.)
В. 38. Гонца Григорій
В. 40. Шиманьский Владислав
Романяк Семен
В. 40. Телепчак Федор
В. 42. Мощар Николай
Слезін Іван
Гамбаль Іван (дит.)
Пеляк Іван "
Жилич Семан "
В. 44. Ворґач Юлія
В. 45. Бомба Максим
В. 46. Ґабор Стеф.
В. 48. Тимко Йосиф
Тимко Михайло
В. 48. Сенько Іван
Сорочак Никола
Максимик Теодор
В. 51. Калиновский Антін
Плесьняк Іван
В. 52. Беля Катерина
В. 53. Саладяк Михайло (дит.)
Саладяк Марія "
Саладяк Іван "
Лещук Теодор "
В. 53. Маляр Юлія (дит.)
Рішко Марія "
Рішко Анна "
Калабай Анна "
Калабай Настя "
Ручка Юліян "
В. 55. Грицканич Кирей
Барна Григорий
Антонів Іван
В. 56. Колодійчик Петро
Струс Николай
В. 58. Митерко Михаїл
В. 59. Фариняк Марія
Коваль Андрей
Бандрівчак Павло
В. 63. Петрончак Михаїл
Гуменда Іван
В. 67. Кун Йосиф (мол.)
Ґерлях Тимко
Бандура Томко
Ганковский Петро
Ласиця Петро
Бадура Федор
В. 69. Яніцкий Василь
Оленьчук Гаврило
Гундич Мирон
Зущак Іван
В. 69. Кершко Володислав
В. 70. Снадик Михайло (мол.)
В. 71. Махо Іван
Бабич Михаїл
В. 77. Войцеховский Каспер
Горечко Андрей
Сайко Захарій
Мазурчик Панько
Каліта Іван
Гавран Михайло
Смик Михайло
В. 78. Липшак Віліем
Журавский Іван
В. 79. Голєна Йосиф
В. 80. Дарич Іван
Качала Василь
В. 81. Стельмах Яків
В. 82. Вусик Стефан
Барщ Френк
Фецат Йосиф
Войтко Іван
Дзира Александер
Війтів Григорий
Паславский Николай
В. 84. Котик Данило
Прокопич Юрий
В. 85. Биндас Станіслав
Копєцкий Михайло
Андрусь Андрей
Войтко Лешко
Улиян Григорий
Скайтис Йосиф
В. 90. Іван Лукій
В. 91. Хміль Фелікс
Хміль Іван
Друкальский Іосафат
Щерба Васаль
Колька Василь
Курчий Никола
Ляш Орест
Паньчак Гриць
Сувадло Андрей
В. 91. Рейда Іван
Ярема Іван
В. 92. Корпіцкий Петро
Мотика Андрух
Косинна Іван
Куціньский Михаїл
В. 93. Пискура Михайло
Бача Адам
Павлечко Лукач
В. 95. Гліта Петро
В. 96. Котула Стефан
Котула Марія
Чудновский Іван
Грибош Павло
Лемчицкий Йосиф
В. 98. Касиян Мартин
Кеманецкий Семен
Камуля Дмитро
В. 99. Филипів Гриць
В. 104. Стасишин Григорий
В. 107. Цап Іван
Стиранка Іван
Яцко Юрий (дит.)
В. 107. Карапін Іван
В. 108. Ганас Никола
В. 109. Качур Василь
В. 111. Іваш Василь
Сирган Павло
Данило Василь
Грицик Михаїл
Кухарчик Михаїл
В. 112. Новак Гнат
В. 116. Плейза Михайло
В. 117. Потерійко Іван
В. 120. Скубан Михайло
Гречко Іван
Юра Михаїл
Хохоляк Михаїл
В. 121. Дроб Іван
В. 121. Варґа Йосиф
В. 122. Ґрабик Емілія
В. 123. Меліш Василь
Ошипок Лука
Павлишин Іван
Маланьчук Федько
Васильків Василь
Сушко Миколай
Рудий Іван
В. 125 Риш Адольф
В. 126. Гриня Василь
В. 129. Петруляк Андрей
Руснак Кузма
Мудрак Семан (дит.)
Мудрак Іосиф (дит.)
Буняш Михаїл (дит.)
В. 131. Шафран Матій
В. 132. Багрій Василь
Ґаньский Іван (дит.)
Грацонь Антін "
Гривалєвский Іван (дит.)
В. 134. Войтко Юрій
В. 135. Явірницкий Іван
Корнас Василь
В. 135. Музика Силвестер
Лось Іван
Баляс Дмитро
Мотько Василь
В. 136. Канчуґа Стефан
Ананєвич Іван
В. 139. Копчак Павло
Сенчак Кость
В. 140. Гарнаш Александер
Гарнаш Йосиф
В. 141. Гловацкий Антін
В. 144. Жибура Іван
В. 146. Станко Юрій
В. 147. Осадчук Василь
В. 148. Джус Іван
Бриндзя Іван
В. 149. Луцуняк Гринь
Ґрухольский Казимір
Паньчак Михаїл
Горишний Андрей
Поданюк Василь
В. 150 Іваниский Михаїл
Доротич Ілько
В. 152. Микита Мария
В. 153. Саврук Михайло (стар.)
В. 154. Селеман Михайло
В. 155. Пелешак Кирило
Ханас Іван
В. 155. Гавриш Теодор
Терефенько Дмитро
В. 159. Ґруґоцкий Михаїл
Паньків Михаїл
Саламаха Николай
В. 162. Лацуш Френк
Масляна Валєрія
Коритко Зофія
Вайнбергер Матис
Долинка Юрий
В. 163. Фруньчак Василь

Т. Лабовский
Голов. Рек. Секр Союза.

Новий еміґрацийний закон.

З днем 1-ого липня с. р. війшло в жите нове право еміґрацийне, якого п станова суть вельми важні для всякого, хто має рідню чи то приятелів у старій вітчині та задумував би їх спровадити у новий сьвіт. Се право не менче торкає ся і мешкаючих тут него рожан Злучених Держав, які їхалиб на якийсь час у старий край — позаяк і вони будуть мати до діла з постановами і параґрафами сього нового права.

Передовсім се нове, еміґрацийне право підвисшає податок еміґрацийний з двох на чотири доляри від голови. Увільнений від того податку може бути лишень сей еміґрант, який викаже ся, що перед прибутем до Злучених Держав принайменче один рік мешкав в Канаді, Ньвій Фунляндії, Кубі або Мексику. Також і сей е звільнений від сього податку, який лишень переїжджає через границі Злучених Держав. Податок сей платить дотична корабельна компанія, що привозить еміґранта, оджеж тим самим вона буде мусіла сей податок стягнути з него, або иншими словами підвишити ціну шифкарт.

Клявзулю, після якої взборонює ся вступ на землю американську, заострено. Одже на будучність не будуть мати вступу: хорі на сухоти (чахотку), сі, яких комісия лікарська узнасть за нерозвинених достаточно, чи то під взглядом фізичним чи умовим а що після гадки комісиї могліб мати некорисний вплив в вишуканю праці.

Що ся тикає допущеня законтрактованих робітників належить слідуюче вспімнути:

Фахово виобразованих робітників вільно спроваджувати за контрактом, наколи іде о розвинене якої небудь галузи промислу, для якої нема достаточного числа рук в краю. Актори, сьпівакы, артисти, сьвященники, учителї для шкіл і семинарів не уважають ся яко законтрактовані робітники.

В кождім другім случаю спроваджуване законтрактованих робітників підлягає карі 1000 долярів.

Рівнож не вільно в заграничних часописях оголошувати вільні місця для робітників і тим посередно заохочувати до еміґрації. Еміґранти, які би прибули до Америки на підставі подібних оголошень будуть так само уважані як і законтрактовані робітники. Виняток в сьої клявзулї становлять офіціяльні оголошена поодиноких стейтів, яким вільно спроваджувати робітників за контрактом. Се тикає ся передовсім усїх полудневих стейтів, яким ся постанова має бути помічною в роздобуваню дешевих фабричних і пільних робітників.

Скаргу в разї нарушеня сього параґрафу, против дотичної провинившої ся людини може вносити уряд як також і кождий приватний чоловік. В послїднім случаю евентуальна грошева кара (1000 дол.) іде в кишеню обжаловуючого.

Нове еміґрацийне право жадає дальше, щоб усякий еміґрант виказав ся, що має зі собою готівки п я т ь с я т ь долярів; коли не сьої суми, то мусить комісиї виказати кілько гроша має при собі: мусить сказати, чи він їде до свояків чи лиш знакомих, та мусить подати їх докладну адресу. Анархісти суть безусловно виключені від права еміґрації і суть наложені високі кари на всякого, кіб помагав їм яким небудь робом дістати ся на землю американську.

Інтересною е еще та постанова нового еміґрацийного права, після котрої може бути усякий відісланий до своєї старої відчини наколи покаже, ся — і то до трьох літ — що він неправним способом дістав ся на землю американську, або тут став ся тягарем для суспільности.

Нове еміґрацийне право робить рїжницю поміж сими, що по раз перший ступають на ам. землю а поміж тими, що уже раз були в Америці та для якихсь причин не стали тутешніми горожанами, але зложили приречене, що ними хотять бути, то е, які мають так звані „перші папєри". З тої отже причини усї ті, що мешкають в Злучених Державах, а не суть горожанами американськими — однак для якоїсь причини мусять з Америки виїхати, щоб по якімсь часї опять повернути, повинні постарати ся о „перші папєри".

Крім сього входить в жите нова постанова, після якої усякий замешкалий тут в Америці негорожанин, наколи виїжджає з Америки, мусить подати урядови своє імя і назвиско, свій фах, де мешкав, якої держави він е горожанином, де їде і т. п.

Загально взявши е се дальше утруднене еміґрації до Злучених Держав, та нагромаджене нових перепон та трудностий, з якими прийде ся бороти кождому еміґрантови. Ще більше, як до сих пор буде він зависимий від самоволї еміґрацийних урядників та зданий на їх ласку або не ласку.

Лїкарі вірять в него

По шпиталях і в приватній практицї, в Америці і заграницею, визначні лїкарі уживають

Д-ра Ріхтера Котвичного Пейн Експелеру

ни средство на Ревматизм, Гостець, Невральгію, Болї грудий і членів.

„Я вживав Дра Ріхтера Котвичного Пейн Експелєру в моїй практицї. Совістно могу сказати, що сей лїк втираний приносив значну полекшу в мускулярним ревматизмі, гістци і невральгії.
J. M. Thompson, M. D.
386 Clinton St., Brooklyn, N. Y.

Приготований під наглядом лїкарів згідно з острим нїмецким законом.
У всїх аптиках по 25 і 50 центів.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SWOBODA"

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Publisher and Editor: Jno. Ardan.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at Nev York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців...$2.00

До стар. краю на 12 місяців $2.00

В Америці на 6 місяців....$1.00

Оплачувати газету треба все-з гори.

Гроші треба посилати в реґістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або агента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:

"SWOBODA"

184 Hudson St., New York, N. Y.

Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Сьвято Володимира.

Дня 28. Юлія с. р. припадає сьв. рівноапостольного Володимира, патрона нашої народної орґанізації „Р. Н. Союз". Кождий член „Р. Н. Союза" як взагалі кождий Русин повинен знати хто був сьв. Володимир і чим він прославив ся, що его звуть великим а церков зачислила до сьвятих На се питане знаходимо відповідь в історії нашого ученого історика М. Грушевського. Ось що він пише:

За Володимира і ще за его сина Ярослава київска держава була найславнійша і найсильнійша, ніж коли инше. Володимир, ставши київским князем в р. 979 по Христі, позбирав усі українські землі і всі инші, які перед тим до Києва належали, приборкав неслухняні землі, бояр та князів, що не хотіли ему корити ся, і прилучив деякі нові, дальші землі. Українська держава сягала тоді від гір Карпатских до Кавказу, а на півночі до Волги, до великих озер, що недалеко Петербурга. На місце бояр і намістників Володимир по більших городах по тих землях посадив своїх синів: він мав богато дітей, бо як поганин мав богато жінок; і як сини підростали, він посилав їх княжити в рівні городи. Та тим він не вдоволив ся. Нераз і перед тим київску державу збирали до купи київські князі, а потім она знов розпадала ся; так само розпалаб ся

Сьв. Володимир.

знов і тепер. Володимирови хотіло ся связати державу міцнійше, звязею внутрішньою, добровільною, щоб городи і землї корили ся київскому князеви не тілько з страху перед київскою дружиною (військом), але щоб бачили свою вигоду, свою користь у тім, аби належати до київської держави. Для того він старав ся придобрити собі громаду, добути її любов і ласку. Він не став правити самовільно з своєю дружиною, а закликав на пораду і громадских „старців", — людей старших, поважнійших. При ріжних оказіях він робив великі пири, празники, скликав на них людей з ріжних городів, приймав тих, хто приходив, годував і поїв, чим мав, скликав до себе на двір бідних людей, калїк і сиріт, і наділяв їх. І з того справді пішла про нього слава скрізь як про князя „ласкавого", прозвали его „ясним сонцем".

Найсильнійша, найславнійша, найбогатша в усіх держав була тоді гренка, звала ся Візантия; імператор візантийский уважав ся за найславнійшого, найможучійшого володаря, а Греки — за народ найбільше учений в деяких умілостях, ремеслах і знаню найпершій. Володимирови захотіло ся і свою державу приподобити до Візантиї. Він поміг візантийскому імператорови,ославши свое військо, як в Візантиї побунтували ся були деякі воєводи; за се імператор видав за Володимира свою сестру, тай тодіж мабуть прислав ему корону і пишні імператорскі одежі, в яких Володимир представлений на грошах, що він казав зробити в Київі. Тодіж Володимир охрестив ся і казав хрестити ся людям в Київі, а потім і по инших городах.

Християне і перед тим бували на Руси-Україні, але Володимир заходив ся коло того, щоб християнска віра розширила ся по всіх землях его держави, аби як найбільше людей хрестило ся і сю нову віру приймало. Він виписав з грецких і болгарских земель богато сьвящеників, також епископів і митрополитів, казав їм учити наших людей і настановляти з них сьвящеників. Казав ставити церкви по городах (містах) і по селах, де хрестили ся люде; закликав майстрів грецких і казав їм вимурувати гарні церкви в Київі і по деяких инших містах. Попривозив з грецких міст ікони, книги, також статуї. Виписав майстрів з Візантиї і казав їм бити українські гроші, золоті і срібні, одним словом старав ся приподобити свою державу до Візантиї, в чім лише міг. З тим настала велика відміна на Україні і по всіх землях київской держави. З християньством з Греції та Болгарії прийшла до нас наука, осьвіта, книги. В Болгарії християньство на сто літ ранїйше прийняло ся і були вже всякі церковні книги, переложені на славянску мову, досить подібну до тодішньої нашої; відти за Володимира пішли книги і до нас, а перекладано і у нас инші книги з грецкої мови. З Болгарії перейняли ми азбуку, письмо славяньске. Почали у нас списувати і читати книги. Здебільшого були то книги церковні та духовні, але де-що можна було довідати ся в них і про сьвіт, про инші краї, про старинні часи.

Духовеньство, сьвященики почали научати людей, що гріх сварити ся, грабити, убивати; наказували жити по християньски; забороняли жити без вінчання, держати по кілька жінок, почали відріжняти людей шлюбних від нешлюбних. Те саме наказували і книги. Поволи, поволи, але не минало то без послуху. Вже князі не вбивали, не різали так одні одних, без милосердя і сорому, як давнійше. Знаходили ся люде, які кидали сьвіцке жите, ішли в ліси, в пустині, в печери або в монастирі, щоб жити по християньски в молитві і пості. Так з'являли ся монастирі в ріжних місцях, а особливо в Київі, де був і найбільший та найславнійший з тих монастирів — печерский. Володимир займав ся ревно християньством, давав ему всяку поміч і опіку. Умер в р. 1015 по Хр.

„Р. Н. Союз" приймаючи за свого покровителя сьв. Володимира не принимав его лиш про людське око, але на те, щоб наслїдувати того нашого великого князя. Князь Володимир дбав о просьвіту руского народа, тому то і ми повинні заснувати фонд шкільний імени сьв. Володимира. Фонд сей буде складати ся з добровільних датків, котрі кождий член повинен жертвувати бодай раз в рік в день нашого патрона. Фондом має завідувати „Р. Н. Союз", бо се одиноке правно з'орґанїзоване тїло поміж американьскими Русинами. До тих гроший додасть ся ще ті гроші шкільного фонду, котрі лишать ся з продажи руской бурси в Йонкерс і так буде поважна сума, котра з приходом нашого епископа до Америки може бути ужита на підмогу учачій ся молодіжи, з котрої опісля вийдуть сьвященики, лоєри, доктори, учителї і так дальше. Щоб сеся гадка не заснїтила ся, всї сьвященики в день сьв. Володимира повинні на проповіди порушити сю справу, згадавши по при тім про сьв. Володимира і его заслуги для руского народу, про „Р. Н. Союз", заохочуючи людей до численного вступленя до нашої орґанїзації а старих членів до згоди, любови і просьвіти. По Сл. Божій повинна бути відслужена панахида або парастас за померших членів „Р. Н. Союза". В той день повинні всї члени „Р. Н. Союза" явити ся в церкви в повній параді.

Де нема сьвященика або як е а не хотївби заняти ся виж згаданими справами, повинні відділи „Р. Н. Союза" явити ся на спеціяльний мітинг, де можуть обговорити неодну важну справу. В котрій місцевости суть відповідні сили добре би було, щоб в день патрона „Р. Н. Союза" відбули ся представленя, музикально-вокальні вечерки або сходини з відчитами. Сподїемо ся, що всї відділи „Р. Н. Союза" послухають всего, що тут написано і вперве вшанують гідно своего патрона сьв. рівноапостольного князя Володимира.

Стефан Макар,
дух. отець „Р. Н. Союза".

Лист зі Старого краю.

(Утворене одноцїльного „Ruthenen Klub-y." Отворене парляменту. Престольна мова. Правне застереженє Русинів в парляменті. Голосн української і москвофільської преси про спільний Клоб. Утеча москвофілів з Клубу. Події в угорськім соймі).

Ще на два дни перед отворенєм парляменту у Відни з'їхали ся українські посли до Відня, щоби відбути спільну нараду і утворити одноцїльний український парляментарний клюб. Ніхто з галицьких Українців не сумнївав ся, що посли вибрані на основі української национальної ідеї не підуть за голосом всего українського народу в Галичині, всїх своїх виборців, що бажають витерти з галицькой украіни пляму кацапщини... Та стало ся инакше! Давна рутенська традиция, давне голублене москвофілів взяло верх і посли більшостию кількох голосів рішили приняти до спільного клюбу всїх пятьох москвофільських послів за ціну зреченя ся назви український. Урядовою назвою клюбу є „Руський Клюб" по нїмецки „Ruthenen Klub", а в приватних публїкациях клюбу вільно уживати слова український або малоруський. Сей компроміс з кацапами ради їх пяти голосів є нечуваним скандалом, непростимим гріхом, що буде мстити ся довго в історії галицькой України! Кождий член української суспільности в Галичині бажав з цілої душі проясненя в национальній політиці, кождий хотїв вирвати ті остатки кацапської хопти, що заглушують зеленїючу українську ниву. Вирвати сю хопту мали перші посли, аж ту на, вони самі стали огородниками коло кацапських бодяків і місто їх вирвати з коренем, зачали їх підливати, щоби красше і буйнїйше росли... Не помогло ту навіть рішенє начальної управи национально-демократичної партиї. Ширшого народного комітету, котрому безуслівно підлягають посли тої партиї числом 17, а котрий рішив назвати клюб українським, давна навичка перемогла і ми шині в віденськім парляменті маємо на ново „Рутенів". Завинив ту головно старий посол Романчук, всї буковинські посли, Олесницький і Окуневський, котрі задля пятьох запроданців всї свої прінціпи сховали в кишеню. Старі люди, та нїчого не навчили ся.

„Ruthenen Klub" складає ся з 30 послів (тепер є там лиш 28 послів, бо москвофіли Глїбовицький і Марков виступили з клюбу), а именно: з 17 галицьких национал-демократів, 3 галицьких радикалів, 5 буковинських националів і 5 (тепер 3) галицьких москвофілів. Програма руського клюбу звучить:

1). Членами руського, (малоруського) Клюбу послів державної ради у Відни суть всї посли з Галичини і Буковини руської народности, котрі являть ся на першім засіданю того Клюбу. скликані через найстаршого віком посла, зглядно заявлять на руки того посла своє приступленє до Клюбу.

2). Задачею руського Клюбу є заступство і оборона інтересів малоруської нації для її самостійного розвою політичного, економічного, суспільного і культурного.

3). Констатуючи, що всї члени Клюбу признали істнованє малоруської нації (кацапські посли в своїм письмі до редакциї „Галичанинъ-а" заперечують тому), полишає ся поодиноким партиям і членам Клюбу до волї при публїкованю урядових енунцияций Клюбу уживати на означенє нації або терміну малоруський або терміну український.

В нїмецькій мові офіциальна назва Клюбу є „Ruthenen Klub".

За принятем кацапів до Клюбу голосували:

9 нац. демократів і 1 радикал з Галичини і 5 Буковинців, проти 7 нац. дем. і 2 радикалів з Галичини.

Головою Клюбу вибрано п. Романчука а його заступником посла Василька з Буковини. До парляментарної комісиї вибрано: д-ра Костя Левицького (нац. демократа), д-ра Льва Бачинського (радикала) і д-ра Мих. Короля (кацапа). Секретарями Клюбу вибрані: д-р Дністрянський і п. Семака.

Отвореня парляменту відбуло ся дня 17-го червня зі звичайною в таких разах церемонією. Провід обняв найстарший віком посол д-р Функе, а секретарювало 8 наймолодших послів. Першого дня відобрано тільки присягу від послів; посли українські присягли по українськи. В сали засідань гамірно, бо то одинокий день підчас цілої сесиї, де всї посли є зібрані; галерії заняті, а перед парляментом на площи десятки тисяч цікавих Віденців, що прийшли подивити ся на заступників народа, що вийшли зі загального голосованя. Незвичайне вражінє роблять соціяльно-демократичні посли, що війшли до парляменту парами, кождий з червоним гвоздиком на грудях. Соціялїсти творять одну з найсильнійших партий в парляментї і правительство нераз буде мати твердий оріх до згризеня.

В середу 19-го червня цісарській палаті, в так званім „бурґу" у Відни, цісар в присутности міністрів і послів відчитав престольну промову, в якій заповідає програму праць в парляментї. В промові сильно зазначений соціяльний момент, потреба соціяльних реформ і на перше місце поклав цісар **забезпеченє робітників.** В справах культурних і национальних не заповів нїчого нового. Школа має остати ся такою, як є, то значить, клерикалізм і оглуплюванє мають тревати дальше; пригнетені народи, приміром Українці, не можуть сподївати ся заспокоєня своїх национально-культурних потреб. Відносини до Угорщини мають остати такими, як є, отже правительство у Відни буде старало ся недопустити до здїйсненя програми угорських кошутівців, що бажають Угорщину зробити державою самостійною. Заповіджено рівнож реформу адміністрацій, але що для нашого народа найважнійше: **аґрарна (земельна) реформа** именно викупно великої земельної посілости для працюючого народа, то про сю пекучу справу, престольна бесіда цілком мовчить. Наш народ в Галичині і Буковині дальше буде зрошувати своїм потом широкі панські лани і то за песій гріш; число безземельних людий на селї буде зростати, ріжниця між бідними а богатим буде ще раз більше увидатнятися, голод буде вчити розуму і навчить сільску бідноту силою відобрати в панів землю. Держава, як бачимо, за бідних не дбає...

На засіданю парляменту дня 20-го червня внесли українські посли на руки провізоричного президента палати правне застереженє, именно, що вони протестують проти политики австрійського правительства, котре віддавна Українців в Галичині видало на жир Полякам і хоче з Українців зробити погній для Польщі. І імя історичної справедливости і фактичних відносин домагають ся розділу Галичини на часть українську (східну) і західну (польску) і прилученя до Української части Галичини північної Буковини де також мешкають Українці і утвореня з того одної провінциї з українським соймом у Львові. Подібні правні застереженя що до своїх країв внесли Чехи, котрі домагають ся отворення чеського королївства і Хорвати та Серби з Дальматиї, котрі хотять прилучено Дальмациї до Хорватиї і Славонії.

Українська преса без виїмку дуже невдоволена з того, що посли Українці приймали в свій гурт зрадників і зрекли ся добровільно нагоди заманіфестованя себе Українцями і то в

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

пору, коли по другій стороні Збруча, в росийській Україні, скоро росте народна свідомість, що проявила ся навіть утворенєм окремого Українського Клюбу „Українська Громада" в росийській державній думі. Звісний український учений історик професор львівського університету Мих. Грушевський в окремій статі в „Ділі" виказує всі ті шкоди, які повстали в наслідок нової консолідациї (сполуки) з москвофілами, затемнене народної ідеї, замішанє в політиці, брак рішучих виступів, одним словом політика ходженя поміж дощ. Те все додає сили кацапам і на нашу шкоду продовжує ся їх житє

Також і москвофільська преса покинула ся на своїх однодумців послів, зовучи їх зрадниками „русскои идеи" і взиваючи їх отверто в парляменті назвати себе Москалями (Russen). Гурток кацапських студентів вислав телєґраму до кацапських послів завзиваючи їх виступити з „украинскаго Клуба", в противнім случаю розять їм, що будуть проти аґітувати. Сего зазиву кацапської преси і кацапської молодіжи послухало вже двох кацапських послів: Глєбовицкий і Марков і виступили з Ruthenen Klub-а і прилучили ся яко госпітанти (гості) до чеського Клюбу, котрий симпатизує з Москалями.

Українські посли соціяльно-демократичні Вітик і Остапчук станули виразно на ґрунті української ідеї і в австрийській соціяльно-демократичній парляментарній репрезентациї утворили окрему ґрупу, котру назвали виразно „українською".

Бачимо, що ліпшими Українцями являють ся соціялісти українські як патентовані патриоти як Романчук або Олесницький, хоч ті „патриоти" сиплять все громи на українських соціялістів.

В угорськім соймі хорватські посли ведуть обструкцию т. є. виголошують довгі промови (по хорватськи) і унеможливлюють через се наради. Цілею обструкцій є недопустити до ухваленя закона о зелїзничій службі, котрий не узглядняє жадань Хорватів, щоби урядовою мовою на зелїзницях в Хорватиї була не мадярська але хорватська мова. З Хорватами получили ся Румуни, Серби і Словаки, бо всїм їм надоїло безпощадне мадярське панованє і всї раді би освободити свій народ з мадярських кайданів. Не чути тільки угорських Русинів, бо угро руська інтеліґенция, то самі великі мадяроні. а до того закорінило ся серед них москвофільство, тому і не диво, що не дбають о розвій рідного народа і угроруський селянин щасливий, коли з під їх опіки вирве ся шукати щастя — долї в далекій „Гамериці". На Угорщині заносить ся справдї на поважні події, — розуміє ся, коли не мадярські народности будуть іти солїдарно і коли дальше безпощадно і на далї будуть воювати з мадярськими шовіністами. В тій боротьбі готові їм помочи мадярські соціялісти, котрі розвинули тепер велику аґітацию за загальним, рівним, тайним і безпосередним правом голосованя до угорського сойму і котрим рівнож залежить на повалену теперішного шовіністичного мадярського правительства. С. Б.

Ратуйте!

Ваші сестри в неволи!

Хто би думав, що неволя не істнує в нашій „вільній" републиці американьскій, той помилився би дуже грубо. Неволя у нас дальше істнує, лише з тою ріжницею, що не беруть до неї чорних людий а білих і то переважно руські дівчата, які тут з краю приходять, а беруть їх польські сьостшички чи матечки зПольского Імиґрацийного Дому в Ню-Йорку, що вакривають свої брудні діла маскою добродійности та побожности.

Із многих фактів наводимо оден, послїдний, який вистарчає, аби в чоловіцї кров закипіла і аби кинув проклопом на той дім, що наповненний хрестами і образами сьвятих, але рівночасно і людьми немаючи найменшого почутя людскости.

Дня 3-го мая сего року, приїхали дві 18 лїтні тїточні сестри, Євдошка і Маринка Верес, зі своїм шваґром Йосифом Шпак до Америки. Шваґра пустили сейчас, але єго вхопив аґент з Польского Імиґрацийного Дому і потягнув як чорт грішну душу до своєї нори — де здерли з него 65 центів. За сї гроші не дістав він ні їсти, ні пити, (не бійте ся), ані переночувати, але аґент перевіз єго до Бруклина і всадив на кару (за феру і кару мусїв Шпак платити сам) а опісля зіскочив з кари і пішов собі геть. Зі Шпаком їхали ще кількох мущин і з ними була та сама історія. Таку услугу дістав кождий з них за своїх 65 центів від побожних католицких польских сьостшичок, під управою яких находить ся Імиґрацийний Дім, до ко[illegible]ого їх затягнено. Коли блукали[illegible]по місті після того як кондуктор [illegible]кинув їх з кари, допровадив їх до дому, куди хотїли їти, якийсь жид.

Та не така „гарна" доля спіткала дві сестри: Євдошку і Маринку. Они мусіли телєґрафувати по свого тїточного брата Митра Убогого, який жив в Бруклинї, аби їх забрав з Елис Айленд. Сей будучи хорим, вислав туди своїх добрих знакомих і сусїдів з краю Ґаврила і Химку Пашків, мужа і жінку. Пішли они на Елис Айленд (до Каселґарди) і вже мали їм видати дівчата, але тут вступив їм в дорогу аґент з Польского Дому. Він сказав щось а опісля сказав Пашкам, аби они ішли геть а він дівчата приведе за ними. Пашки переправились через воду і ждуть дівчат. Надійшов вкінци і аґент з гурмою еміґрантів, між ними і обі дівчини. Ті побачивши Химку і Ґаврила кинулись до них, вхопились їм за шию і не хотїли вже їх відступити а хотїли іти з ними домів. Але польский аґент не хотїв на се зізволити. Він тягнув їх за собою до Польского Дому. Пішли Пашки з дівчатами і другими імиґрантами до Польского Дому, але і тут дівчата не хотїли від них відступитись. Тоді польский аґент став страшити Пашків полїсменами та судами — а дівчата, що їх відішле назад до краю. Але і се не помагало. Тоді вдав ся знов в сю справу полїсмен і Пашки, дівчата та аґент пішли знов на Елис Айленд. Тут відобрали дівчата по одній від Пашків а їх самих нагнали домів. В пару день опісля дістав Митро Убогий, тїточний брат дівчини, почтову картку, з просьбою, аби прийшов на Елис Айленд їх відобрати. Він пішов туди, але єму сказали, що дівчат вже нема на Елис Айленд, що они віддані до Польского Дому, а аґент Польского Дому спершу казав, що они завернені до краю, а опісля, що він не знає де дівчата, та нехай собі Митро шукає їх по Ню-Йорку. Тоді Митро звернув ся за порадою до Славяньского Імиґрацийного Товариства а Товариство до комісара імиґрацийного, який написав, що дівчата взяті в опіку Польским Імиґрацийним Домом, бо Митро Убогий жонатий чоловік, але має жінку в краю, отже не відповідний чоловік, аби опікувати ся сими дівчатами. (Оних єго тїточні сестри!) Писав також комісар, що Польский Дім має вистаратись для дівчат о роботу, але они мають адрес Митра Убогого і могуть до него заходити і з ним листуватись.

Після такої відповіди еміґрацийного комісара інтересовані трохи заспокоїлись, але скоро стали дивуватись чому від дівчат нема жадної чутки. Аж в місяць опісля Митро дістав лист від Явдошки, в якім тота питає, чи він гнївається чи що, бо она вже третий лист пише до него (два попередні правдоподібно знищили сьостшички, на яких руки ідуть всї листи) і не має жадної відповіди. Просить єго також, аби їх забрав із St. Mary's Hospital в Бруклинї, куди їх Польский Дім послав, бо їх нїкуда не пускають і они не могуть там видержати. Митро сейчас відписав на подану адресу, але лист єму завернено (очевидно хтось не хотїв аби они єго читали). Тоді він дописав ще до сего листу і послав єго вдруге через Ґаврила і Химу Пашко і одну дівчину (бо вже тоді довідались де той шпиталь є, в якім дівчата служили і бачили їх у вікнї)' думаючи, що може будуть їх бачити в огороді або на брамі, то подадуть їм сей лист. Але надармо. Їх не бачили ні в огороді ні на брамі, але побачили на 4-ім поверсі в вікні. Тоді ті, що були на земли показали їм лист. Явдошка зрозумівши ситуацію скоро привязала до нитки гребінь і спустила в долину а дівчина яка була з Пашками скоро привязала лист до нитки і Явдошка потягнула єго в гору. Та не прочитала єго мабуть Явдошка, бо відповіди на него і до сеї пори нема, мабуть котрась сьостшичка (бо і шпиталем орудують сьостшичкі — тільки мабуть айрискі) сейчас відобрала і знищила. А і дівчинї що привязувала лист до нитки також прийшлось відпокутовати, бо полїсмен вхопив єї на горячім учинку і таки добре настрашив...

Між тим поприходили листи з краю від родичів і сестри дівчат. Родичі просили Митра і Пашків на милий Біг, аби змилосердились і викупили їх дїтий з неволї, а сестра просила свого мужа, аби зазичив ся сли треба і викупляв сестри.

Не вміючи англійскої мови, вдались Пашки до одної знакомої жидівки з Галичини, Сіцман, з просьбою, аби она пішла і просила, аби їм позволили бодай поговорити з дівчатами.Жидівка, хоч сама в поважнім станї, послухала — пішла. Сьостшичка не хотїла їх навіть до сїний впустити, але жидівка впхалась. — Не можна їх видїти, каже сьостшичка. Ідїть до Польского Дому, як вам тамта сьостшичка дасть позволенє на письмі, то їх побачите. Пішли они до Польского Дому. — Чому ви нікого до них не хочете пускати — питає жидівка —таж они не арештанти, тай ще арештантів мож відвідувати — ані не звірята. — Ті люди ще гірші від звірят — відповіла побожна польска сьостшичка. Ми так мусимо робити, бо таке наше право. А коли жидівка стала остро домагатись, аби сьостшичка дала письмо, аби їх родина могла в шпитали видїти, то сьостшичка сказала: — ти будь тихо, бо я тебе могу за двері викинути. Ми з жидами не маємо жадного діла. Вкінци однак сказала: ідїть до вашого сьвященика, нехай вам напише картку, а ми їх пустим...

З тим Пашки пішли до о. Чаплиньского по картку, а дістависи єї, принесли знов до Польского Дому. Та тут сказали їм так: — Тепер ви ідїть до хати і напишіть лист до дівчат та вложїть єго до коверти заадресованої до нас. Ми сей лист передамо дівчатам і тоді коли они до вас напишуть — ви приходїть і забирайте їх.

Пішли Пашки з тим до хати а по дорозї вступили ще до шпиталя з карткою від о. Чаплиньского, думаючи, що може то що поможе. Але там і сим разом з нїчим їх відправили. Написали они лист до дівчат, залучили ще й листи з краю від сестри і родичів, ще й картку від о. Чаплиньского, і послали на адрес Польского Дому, як їм було сказано, але хоч сему вже пару тижнів минуло, не дістали они жадної вістки, ні позволеня бачити своїх рідних. Ходять лише попід шпиталь, та бачать їх інколи у вікнах. Дівчата плачуть, та кличуть крізь вікна: „Татунцю, мамунцю! Бійте ся Бога, робіть що, заберіть нас звідси, бо ми тут погинем!"

25-го минулого місяця прийшов від Явдошки до Митра єї брата ось такий лист:

„Наші найдорожші! Дякуємо вам дуже красненько, що нас приходите відвідати, алеж що з того, коли вас не пустять до нас, а нас до вас. Дуже нам великого жалю наробите як ви прийдете коло нас. Маринка як вас в неділю зобачила, як зачала плакати то ледвим і втулила. І вона мене так гризе, щоби я писала так до вас, щоби ви були добрі, бисьте поїхали до Ню Йорку і бисьте взяли з собов пару долярів, і я знаю, що та сестра польска вам не позволить нас відси взяти. Заплатїть єї, аби вам позволила взяти нас відси, а як вона вам позволить, то щоби вам дала якийсь знак до тих сестрів. А як не хоче, то ви заплатїть котрому такому, щоби нас відси взяв а до вас запровадив .І ми вас просимо би ви так зробили, би ми в неділю у вас були, бо мене Маринка так гризе, що страх, а сама така йно як фіґа стала. І прошу вас зробіть нам тую волю о яку вас просимо..."

На сей лист Митро сейчас відписав і послав лист реджістрований, але вже більше як 10 день не дістав ні return card, ні відповіди.

Минулої пятниці прийшли до редакції „Свободи" : шваґер дівчат Йосиф Шпак і Химка Пашко і розповіли цїлу історію. Усе те було так неправдоподібне, що годі було вірити. Тому зібравшись і попросивши з собою п. Коуколя, пішли ми усї четверо разом до того „славного" шпиталя, чи не вспїєм побачити дівчата. Шпиталь прегарний, великий. І на верху і в середині повно хрестів, сьвятих, папів та бискупів— але людскости, хоч крихітки людского серця, ні за макове зерно.

На наше жаданє побачити дівчата, сьостшичка відповіла, що се неможливе, хиба, що сьостра з Польского Дому дасть на се дозвіл на письмі. — Чи они тут є? — Є відповідає сьостра.— Може хорі? — Ні. — Чи они арештантки? — Ні. — Ніхто не може їх бачити? — Ні. Яж вам казала, що се против приказу сестри. — Так, ви держите їх гірше як в криміналї, ви держите їх проти їх волї, позбавили їх найголовнїйших прав чоловіка! Она лише стискала раменами.— Ні не можна.

Вийшовши звідтам передали ми справу до суду, а про вислїд єї завідомимо шан. читачів.

* *

Отсе лиш маленький змісточок з книги мучеництва наших руских імиґрантів. А є тих листків богато, дуже богато. Ціла велика та груба слезами і кровю писана книга. Може при нагоді розкажем вам дещо більше про те, що в ній написано. А тепер застановіть ся лише над сим одним листочком, дорогі братя і сестри. Бодай на хвильку застановіть ся.

Чи не кипить кров у ваших жилах хочби читаючи лише сей холодний опис брутального звірства, чортівского збиткованя „сьвятих" ляцких матечок над безборонними дівчатами?

І щож они зробили, що они кому завинили, що їх держать в криміналї, ба гірше як в криміналї, бо навіть того кого судять за убійство можна від часу до часу бачити.

Подумайте лише, що діялось би в вашім серци, єслиб ваші сестри або жінки в таке саме попались!

А і ті дівчата також ваші сестри, єсли не рідні ані не тїточні, то сестри по народности, по науці Христовій!

Подумайте, що з вами самими діялось би як би вас спіткала така доля!

Чи не розривалось би ваше серце на згадку про родичів і сестри, котрі геть далеко за водами, за горами, а ви тут в чужім краю гинете в неволї не завинивши нікому нїчого і не можете собі помочи. Гинете тут у „вільнім" краю, в центрі цивілїзованої Америки, на очах всїх людий і на очах вам близьких та рідних, які також не в силї вам помочи — а годні хиба з далека, мов злодії заглядати (щоб полїсмени не гнали), чи не побачать вас у вікнї стоячих.

А представте собі біль тих родичів, що в краю остали, які вислали свої діточки, свої ягідки до того нового сьвіта, аби тут грошей заробили, 'старокраєву біду помогли полатати. як тут з'явилась гадюка, що забрала їх найдорощих і держить у своїх чортівських пазурах, живцем кров із них висисає!

Подумайте лише над тим одну хвильку.

І подумайте дальше, що дїєсь не годину, не день, а тягнесь і тягнесь вже більше двох місяцїв і що кождий день, кожда година, кожда мінута у тім криміналї затроює здоровлє тих дівчат, яким що йно житє почало усьміхатись, нищить їх тїло та ломить духа — що кожда секунда для них у тім криміналї се незрівнана мука.

Не дармо „Маринка така йно як фіґа стала"!

Сеж може довести чоловіка до божевіля*), до самовбивства!

*

Мучили нас, саджали на палї, палили в мідяних биках — Ляхи в давні часи, мучать нас і тепер в старім краю (лише троха більше „цивілїзованими" способами — та ще і тут в Америцї те саме з нами виробляють і то під плащиком релїгії, добродійности та милосердія!

І через щож се так?

Через нашу байдужність, через наше недбальство.

Шіснайцять тисяч Русинів приходить до Америки що року, а ще й до сеї пори не постарались ми що небудь зробити, аби їх охоронити перед ошукою, материяльними та моральними муками. Заходились заснувати Рускій Імиґрацийний Дім, але на тім і скінчилось. В протягу кількох лїт зібрали щось тисячку долярів. Бідні ми, кажемо. І правда, що бідні. Але, не годні поки що самі удержати такого Дому, чомуж не увійшли в спілку з другими народностями (лиш не Ляхами), які також самі не в силї удержати такої інституції. Почин зроблений. Засновано Славяньске Імиґрацийне Товариство, яке невдовзї отвирає свій власний Імиґрацийний Дім. Але чи ми що небудь робимо, аби сей Дім станув, аби наших не тримали у неволи польскі сьостри, але аби опікувались ними чесні люди і аби і ми мали в сім Домі своє слово? — Ні.

На вище 2000 долярів жертвуваних доси на цїли Слав. Імиґрацийного Товариства, Русини зложили всего на всего $89.25*)! Величезна сума — неправда? Є з чого удержувати Імиґрацийний Дім і помагати імиґрантам хоч через 10 років...

А деж ви наші славні організації, де отці духовні, де бизнесмени, де брацтва, де робітники? Чиж ваші уши не доходять плач і зойки кривджених імиґрантів, чиж ваші серця не годні пробити прозьби о поміч для ваших рідних?

Правда, ви звідси далеко і голоси кривджених та неволених не скоро доходять до ваших слухів. Пишучий сї стрічки також небогато знав про цїлу некольну систему наших „опікунів" доки не жив в Ню-Йорку. Алеж тепер маєте факти, факти не видумані а заприсяжені многими людьми. Та знайте що сї факти се лише капля води в мори. Се лише те, що принесли послїдні дни, а зважите що така „робота" велась і ведесь цїлими роками і буде вестись дальше, єсли ви єї не знищите. Знищити єї можемо лише в спілцї з другими і то двома способами:

1) Через як найточнїйше описуване в тутешних часописях усїх надужить які дійдуть до вашої відомости і доношенє про них комісарови імиґрацийному в Ellis Island, N. Y.

2) Через поміч грошеву Славяньскому Імиґрацийному Товариству, яке отвирає свій Дім і яке без такої помочи не може успішно вести борби з усякими плявками та гадюками.

І одно і друге доконче потрібне і то потрібне сейчас.

Тож до працї Братя і Сестри. Не тратьте часу марно. Нехай кождий приложить свою цеголку, нехай зробить се що в єго силї — а тоді певно не будете більше чути, що наші рідні, руські дівчата у 20-ім віцї та ще в вільній Америцї сидять в неволї!

Дописи в справах надужить посилати до любої собі часописи або ще ліпше до всїх, аби кождій такій справі надати як найбільшого розголосу. Подавати не лише те, що тепер дїєсь, а подавати і старі факти, які сталисъ давнїйше але добре удокументовані.

Грошіж посилати впрост на імя касієра A. S. Ambrose, treas. S. I. S. або до редакції Свободи.

Проч з новомолодним невільництвом! А народ що позваляє, аби єго дїти безкарно мучились в неволи, не вміє себе шанувати ні не варт пошани у других!

СЛАВЯНЬСКЕ ІМІҐРАЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

се товариство зложене з людий усїх славяньских народностей, які є в Америцї (кромі Поляків). Цїлию Товариства є опіка над усїми славяньскими імиґрантами, **без отляду на їх народність і віру.**

Товариство не має нїчо спільного з политикою, або якої небудь вірою.

Членом Товариства може бути поодинокий чоловік або товариство.

Член доживотний платить раз на все $500.00. . . . . .

Член основатель (братство $50.00 вступного і 10 дол. річно.

Член основатель (оден чоловік) $25.00 вступного і 5 дол. річно.

Член дїйсний (братство) 10 долярів на рік.

Член дїйсний (оден чоловік) 5 долярів на рік.

Член спомагаючий (братство) 5 дол. на рік.

Член спомагаючий (оден чоловік) 2 доляри на рік.

Організації як Союз, Соєдиненіє і другі мають право за кождих $250.00 заплачених до каси товариства именувати одного члена до Загального Комітету Товариства.

Головні урядники Товариства:

М. І. Пупин, предсїдатель,
А. Б. Коукол, секретар,
А. С. Амброз, касієр.

В Уряді товариства є трох Русинів:

К. Кирчів, містопредсїдатель,
І. Ардан, директор,
П. Кешеляк, член Заг. Комітету.

Гроші для Товариства можна посилати або впрост на руки касієра: A. S. Ambrose treas. S. I. S. 25 Ave A. New York. або до редакції Свободи

Swoboda
184 Hudson St., New York, N. Y.

Не забувайте на долю Ваших сестер і братів — імиґрантів!

---

*) Кажуть, дві дівчини збожеволіли вже з такої причини.

*) По 25 долярів: І. Ардан, К. Кирчів, С. Ядловский, Ів. Париляк колєкта $4.25, Тов. Любов $10.00

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „СОЮЗА".

Отець духовний „Союза":
о. Стефан Макар, Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1906—1908.

Председатель:
Константин Бирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-председатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шарпонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Traugor, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
о. Л. Левицкий, Shenandoah, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
О. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за дити від 15.00 до $300.00,
В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсі книжки:

1) Книжку членів (іменослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протокольну.

На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза".

Оголошене

до всіх місцевих Секретарів і членів Р. Н. Союза в Америці.

П. П.

Отсим повідомляю Вас, що дня 25-го Мая 1907 розіслались мо відповідне число блянкетів до кождого відділу після того кілько там есть членів. Ті блянкети повинні члени як найскорше виповнити і разом зі старими грамотами прислати до Головного Уряду Союза. Скоро лиш котре братство надішле виповнені блянкети і грамоти всіх своїх членів, сейчас вишлемо ему нові грамоти.

Прошу також всіх пп. секретарів, щоби старали ся виповнити всі блянкети докладно. Кождий член має подати: своє імя і прозвище, де мешкає, котрого братства есть членом, котрого відділу, число своєї старої грамоти і має означити виразно на кого записує своє посмертне. При записуваню посмертного має кождий член подати імена і прозвиска осіб на котрі записує посмертне і означити яка се его родина. Не вистарчить написати прим. що „посмертне записує на родичів" або на „братів і сестри", але треба також подати їх імена. Кождий член має ся підписати сам-власноручно, а коли член не вміє писати, то нехай зробить хрестик, а его підпише хто другий; той хто его підпише нехай також підпише і своє імя в доказ того, що він его підписав. Всі блянкети, котрі не будуть правильно виповнені, звернемо назад до поправи. Члени котрі приступили пізнійше як 1-го Марця 1907 року не потрібують виповнювати блянкетів.

Єслиби котрий відділ з якої небудь причини не дістав блянкетів, прошу мене о тім сейчас повідомити.

Разом з блянкетами розіслалисьмо також і нові деклярації. Прошу пп. Секретарів, старих деклярацій більше не уживати, лише тих, котрі тепер відібрали. При писаню деклярацій для новоступаючих членів треба придержуватись також повизшого правила і також подавати докладний адрес члена по англійски, так щоб на сей адрес можна новому членови посилати орган Союза, Свободу.

З поважанем
Т. Лабовский.

Панове Секретарі!

Просимо Вас всегда подавати нам імена виступивших і вичеркнених членів Союза, аби ми їм надармо Свободи не висилали. Редакція.

Посмертні вісти.

Дзумбеляк Тимко член Р. Н. Союза від. 1. Shamokin, Pa. помер 6-го юнія б. р. Небіщик походив з Галичини села Ставиша пов. Грибів.

Яцевич Варвара жена Алексія члена Р. Н. Союза від. 2 Mt. Carmel, Pa. помера 21-го юнія б. р.

Сиротяк Іван 5 літний син Прокопа і Марії і член Р. Н. Союза від. 18 Seymour, Conn. помер 22-го юнія б. р.

Вічная память.

Ч. 242 КВІТ $500.00

на пять сот долярів, котрі п. Ів. Гнатик отримав яко посмертну запомогу по сині Вікторі з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Іван Гнатик

Свідки:
Алексій Горбаль,
Данило Шкурат.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 10.

Конд. Горбаль, предс.,
Яков Поливка, секр.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаємо до відомости членам братства сьв. О. Николая і відділу 4-му Р. Н.С оюза в Jersey City, N. J. що місячнний мітинг Союза відбудесь дня 14-го Юлія (July) в галп Д. Голода 38 Green St. о 3-тій годині по полудни. Всі члени Союза, як місцеві так з околиці мусять явити ся, самі лично, на мітингу, на котрім мають підписати блянкети прислані Головним Урядом, осібно для кождого поодинокого члена або членкині і мають на тих блянкетах написати кому записують своє посмертне.

2) Всі члени і членкині мають поприносити на мітинг з собою старі грамоти, бо дістануть замість них нові грамоти. Хто не принесе старої грамоти і не підпише блянкету — той не дістане нової грамоти. Для того напоминаємо, щоб члени Союза на сей мітинг явили ся самі а не посилали жінок або дітий, хиба ті котрі минулого місяця уже підписали блянкети і ореченя свого посмертного. Члени котрі довгують два місяці до Союза будуть виключені.

Н. Пушник, предс.,
Григ. Підлипчак секр.

Скрентон, Па. бр. сьв. Лії прор відд. 40.

подає до прилюдної відомости що півричний мітинг відбуде ся дня 21-го юлія с. р. о 1-ій год. по пол. Неявивший ся член буде покараний 50 цнт. а урядник і дол. карою.

Т. Шеремета, предс.,
Д. Лешко, секр.

Оголошенє.

Бр. сьв. Лії Пр., від. 28 в Маганой Плейн, Па. подає до прилюдної відомости що брацкі мітинги відбувають ся другої неділі по першім с 2-ій год. по полудни в рускій шкільній гали. Хто не явить ся на мітингу заплатить 50 цнт. кари.

Я. Яцила, предс.,
І. Стець, кас.,
І. Пустельник, секр.

Бр. сьв. Лії Пр. від. 28 в Mahanoy Plane, Pa.

подає до загальної відомости. що брацкі мітинги відбувають ся др. ої неділі по першім кождого місяця в руслій шкільній гали. На неприсутних накладає ся кара 50 цнт.

Я. Яцишин, предс.,
І. Пустельник, секр.

Сиракюз, Н. Й. бр. сьв. П. і П. відд. 39.

подає до загальної відомости, що півричний мітинг відбуде ся дня 14-го юлія с. р. на який кождий член має принести свою стару грамоту. Неприбувший на мітинг заплатить 50 цнт. кари. Буде принимати ся новик членів без вступного.

І. Пелц, предс.,
А. Варян, секр.

Елмайра Гайтс, Н. Й. бр. сьв Арх. Михаіла відд. 8.

повідомляє, що річний мітинг відбуде ся в неділю дня 21-го юлія о 1-ій год. по пол. в перковній гали на 14 St. На порядку дневнім: 1) Справозданє уступаючого виділу 2) Потвердженє брацких статутів 3) Принятє нових членів без вписового лиш за зложенєм належитости за шапку і відзнаку. Неявивший ся член заплатить 1 дол. а урядник 1.50 дол. кари.

М. Калинич, редс.,
М. Мовчан, кас.,
І. Тарбай секр.

Скатдейл, Па. брацт. сьв. Ів. Хр. від. 36

подає до загальної відомости що півричний мітинг відбуде ся дня 21-го юлія о другій годині по п. у ч. П. Куленича і взиває усіх членів щоб на мітинг принесли свої старі грамоти.

І. Коваль предс.,
С. Міляк секр.

Ойл Сіті, Па. бр. Пр. Богор, від. 139

подає до відомости, що річний мітинг відбуде ся дня 14-го юлія с. р. о 1-ій год. по пол. в гали І. Фрис 3 Stevens St. зі слідуючим порядком денним: 1) Справозданє уступаючого виділу 2) вибір нового уряду. Неявивші ся заплатять ухвалену кару.

С. Романюк, предс.,
І. Фрис кас.,
Й. Романчак, секр.

Трентон, Н. Дж. бр. сьв. Ів. Хр., відд. 121

подає до відомости, що річний мітинг відбуде ся дня 7-го липня с. р. На порядку дневнім вибір нового уряду і виповнюване блянкетів. На неприбувшого ся члена наложить ся 50 цнт., а на урядника 1 дол. кари.

В. Дубчак, предс.,
І. Паславский секр.

Beaver Meadows, Pa. бр. сьв. Ар. Мих. від. 95.

подає до загальної відомости, що півричний мітинг відбуде ся дня 21-го юлія с. р. Хто без важної причини не явить ся на мітингу буде караний після статутів.

Я. Прислопский, предс.,
Я. Яцканич, кас.,
В. Шипула, секр.

Ню-Йорк, Н. Й. бр. сьв. Володимира від. 108.

подає до відомости, що слідуючий місячний мітинг відбуде ся дня 20-го юлія під числом 155 Ave. C. Крім того припоминає ся контрольорам хорих, щоби всі свої посьвідченя від доктора — старались принести до секретаря що місяця на (4.) чотири дні перед мітингом. Єсли сего обовязку не будуть сповняти, то будуть карані після статута.

К. Наконечний, секр.

Монессен, Па. бр. сьв. Ів. Хрест. відд. 62.

подає до загальної відомости, що дня 14-го юлія с. р. відбуде ся півричний мітинг, на який всі члени мають безусловно явити ся. На сім мітингу буде принимати ся нових членів без вступного.

Гр. Хомяк предс.,
Д. Федорчак секр.,
С. Цимбала кас.

Ансонія, Конн., бр. сьв. П. і П. Відд. 10.

взиває усіх своїх членів, які не мешкають в місци, а в околици, щоби кождого місяця перед мітингом присилали свій розмет на руки секретара брацтва. Хто не пришле свого розмету, буде вичеркнений з брацтва і Союза.

J. Poliwka,
135 Main St. Derby, Conn.

Чішголм, Мінн. бр. сьв. О. Ник. Від. 37.

подає до загальної відомости, що півричний мітинг відбуде ся дня 14-го юлія о 7-ій годині вечером. Хто без важної причини не явить ся на мітинг буде караний гривною і дол.

П. Курочка предс.,
І. Лазоришак секр.

Ню Бритейн, Конн. бр. сьв. Тройци, відд. 94.

подає до загальної відомости, що півричний мітинг відбуде ся дня 21-го юлія о 2-ій год. по пол. На неявивших ся членів наложить ся 50 цнт. а урядників 1 дол. кари.

С. Роман предс.,
Й. Гибай кас.,
А. Роман секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в "Свободі" по цінї одного дента від слова за оден раз. Гроші треба присилати на ред.

Брацтво

сьв. Івана Хр. від. 52. в Голійок, Масс. устроює дня 3-го серпня с. р. **БАЛЬ** в „Hibernian Hall" Вступ від особи 25 цнт. Початок точно о годині 7-ій веч.

Брацтво

сьв. Ап. П. і П. від. 102 Р. Н. Союза в Cleveland, O, буде отримовати баль на день 13-го July с. р. в Germania Hall на Erie St. На сім бали Руський Кліваяндский Боян дасть концерт.

Вступ від особи 35 цнт. Початок о 7-ій год. вечер.

За комітет:
Михайло Бабій,
Михайло Чегін,
Семен Брунорский,
Іван Поп. 26—28

ПІКНІК! ПІКНІК! ПІКНІК!

Дня 21. Юлія 1907, в 3. Неділю будемо мати Пікнік на дохід нашої руської церкви в Пітсбурґ, Па. Пікнік буде в Парку Цесляка близько стріткари, що йде до Ботлер, Па.

Так треба їхати:

1) В Пітсбурґу коло Вабаш дипа, там, де стають стріткари до McKees Rocks, Carnegie, всядьте на стріткару на котрій написано: Etna або Millvale & Etna. Тою карою будете їхати 40 мінут аж за місточко Etna до того місця, де кара стане і верне до Пітсбурґа. Злізьте і на тім самім місци чекайте на другу стріткару.

2) Та друга стріткара відходить з того місця 33 мінут по кождій годині отже о г. 9.33, 10.33, 11.33, 12.33, 1.33 і так дальше. Тою карою будете їхати 10 мінут і скажіть кондукторови стати коло цвинтаря — Mount Royal Cemetery — йдіть до слідуючої улиці Perrysville 3 мінут, а тою улицею завсе йдіть від правої руки аж до парку.

Парк той в лісі серед 300 літних дерев, буйної трави диму не купиш там ані за міліон, воздух чистий, сьпів птиць, всюда зелень аж любо!

Понеже стріткара з Пітсбурґа до Етни йде 40 мінут а друга точно в означенім часі, тож вирахуйте собі добре час, щоб довго не чекати на стріткару.

Музика буде приграватн від г. 12 в полудне до 8 вечер.

Любі братя! Вибралисьмо красне, веселе місце, вступ лиш 25 цнт. від особи, будуть смачні перекуски і зимний напій, тож приходіть всі, щоб надихати ся сьвіжим воздухом до другого Джулая.

Від Wabash depot виїзджаємо всі о год. 9.30 рано.

27-28-29 **Рада Церковна.**

Де є

Іван Руданич з Грабу, в Галичині. Робив в Indian Territory у майнах. Хто би знав про него нехай напише на адресу:

Jacob Rudanycz,
38 Sussex St.,
28-29 Jersey City, N. J.

Де є

Петро Микитюк, який прибув до Америки перед 4-ма роками. Хтоб знав що про него, або він сам нехай пише на адресу:

T. Mykytiuk,
1520 Niagara Str.,
—28 Black Rock, N. Y.

НА ПРОДАЖ ЛОТИ ПІД БУДІВЛЮ В ВЕЛИКІМ НЮЙОРКУ.

Ціна: від $300 з гору. Сейчас коло Собвею. 35 мінут від Сити Гол. Поляки в сусідстві. Вартість землі подвоїлась в протягу 2 літ і стало росте в гору. Зайдіть або пишіть за мапами і подрібними інформаціями до:

Grove and Kopek,
Room 200, 41 Park Row,
New York.

За подорож на місце і з місця будови платимо самі.

НОВІ ТЕОРИЇ.

Уважний читач часописий часто може спостерегти, що лікар полюючий за сензацією задивлює загал винаходом якоїсь нової теориї, нового способу ліченя недуг. Одначе усі ті нові теориї ще скорше гинуть звичайно, як повстали, одна правда лиш позістає стара як завсігди, незмінна. Ми зовсім природно дуже щиро вітаємо кождий новий поступ штуки лікарскої, але сим не хочемо сказати, будьтоби належало відкинути сейчас усі старі ліки, які нераз уже нам дали щиру поміч. Ми маємо Трінера Американьский Гліксір Гіркого Вина, знаменитий лік для усіх орґанів травленя, який показував ся завсігди успішним у кождій недузї жолудка і кишок. Для сих, що потеряли свій апетит, силу, веселість нема ліпшого ліку. Він є одинокий і найлутший в усіх недиспозиціях. Дістати мож по всіх аптиках.

Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Виказ членів Р. Нар. Союза за місяць Червень 1907 р.

Відділ	На вік посмерт.	На пол. посмерт.	Діти	Відділ	На вік посмерт.	На пол. посмерт.	Діти
1	257	7	49	85	135	1	13
2	43	—	—	86	43	—	—
3	204	5	27	87	14	2	8
4	89	4	23	88	10	6	3
5	68	—	7	89	17	—	—
6	141	—	10	90	11	2	2
7	145	3	32	91	64	35	—
8	28	4	31	92	66	35	—
9	47	—	24	93	21	—	—
10	78	4	53	94	44	17	—
11	28	—	6	95	40	—	—
12	60	4	10	96	82	45	9
13	40	—	5	97	9	1	3
14	68	22	19	98	26	3	8
15	45	—	—	99	40	7	3
16	197	2	13	100	8	3	—
17	13	—	—	101	—	13	—
18	24	—	19	102	83	2	—
19	64	5	44	103	35	5	—
20	65	4	16	104	100	2	31
21	18	—	5	105	12	2	2
22	18	—	—	106	19	2	2
23	61	—	7	107	50	1	11
24	19	1	2	108	41	23	2
25	54	5	4	109	19	—	2
26	39	—	2	110	19	—	—
27	44	7	15	111	19	26	—
28	84	18	5	112	12	10	3
29	32	1	17	113	28	—	—
30	84	3	28	114	33	—	—
31	39	—	2	115	30	—	—
32	128	—	7	116	13	5	1
33	231	12	100	117	12	—	—
34	12	—	—	118	8	3	—
35	48	—	4	119	36	—	—
36	51	—	14	120	52	—	11
37	39	—	13	121	149	—	67
38	70	4	10	122	14	—	—
39	44	5	4	123	113	27	—
40	129	5	11	124	31	13	—
41	36	2	—	125	4	—	—
42	66	5	33	126	27	—	2
43	28	—	6	127	13	—	1
44	7	1	—	128	20	—	2
45	32	3	8	129	44	—	10
46	153	3	43	130	17	16	1
47	53	—	7	131	19	2	3
48	140	12	6	132	32	2	9
49	15	—	1	133	15	5	3
50	22	1	—	134	36	—	—
51	22	3	—	135	55	—	—
52	39	7	—	136	50	3	5
53	237	35	54	137	14	—	—
54	14	3	1	138	10	14	—
55	103	5	11	139	35	—	—
56	61	1	2	140	31	—	5
57	17	—	—	141	25	2	—
58	74	4	18	142	—	—	—
59	22	1	7	143	30	—	—
60	—	12	12	144	11	19	6
61	68	—	2	145	43	—	—
62	68	1	13	146	31	—	—
63	62	—	5	147	28	—	11
64	7	—	—	148	21	—	—
65	30	—	9	149	21	1	—
66	29	12	4	150	30	—	—
67	156	1	3	151	—	26	—
68	24	1	10	152	25	—	1
69	26	2	7	153	36	—	—
70	38	35	11	154	3	14	—
71	19	—	2	155	21	3	—
72	48	—	32	156	15	—	6
73	8	4	2	157	16	—	—
74	20	—	—	158	15	—	—
75	26	—	1	159	20	19	—
76	25	10	—	160	19	4	—
77	31	2	—	161	13	—	—
78	141	—	—	162	14	5	—
79	12	1	—	163	22	2	—
80	45	—	—	164	4	7	—
81	55	—	16	165	1	11	—
82	99	—	9				
83	11	9	7		7.629	748	1.137
84	48	—	—				

Всіх членів в „Союзі" було при кінци Мая 1907 року 9604.

Т. Лабовский,
гол. рекорд. секретар.

ЩО СЕ МАЄ ЗНАЧИТИ?

Ще 28-го Лютого 1907, післав я гроші на часописи до Львова. Гр. Голос і Свободу дістаю точно а „Зеркало" ані руш діждатись. Писав я до редакції згаданої часописи вже 3 листи, але все надармо. Тому ще сим способом запитую ред. „Зеркала" що се має значити і чому мені газети не висилає?

З поважанем
М. Семетюк,
Box 282,
Sayre, Pa. U. S. A.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

НАДІСЛАНЕ

Архибюрократу, Архифарисею и Архиопрессору о. Хотовицкому

Гей отче дуже вы розгнѣвались на дописувателя „Правды о Правосл. Соборѣ въ Майфильдъ, Па.“ („Свобода“ числа 15 и 16). Въ своєй отповѣди („Свобода“ число 18) вы кидаєте проклятіями и каіновыми печатями отъ лица Бога, начебъ то Г. Богъ у васъ въ послузѣ находился. Въ своєй злобѣ, вы якъ кровожадна звѣрина готовы проглотити того, кто першій на гадку попався. Но не тамъ вы запяли свои зубы и ни одна кропля вашой прыщащой слины не попала на автора статти, на котру вы такъ ростатакалися. Не любо вамъ, коли выставляются на позоръ ваші хруньства. Но вы-жъ тому и виною. Въ статіи „Правда о Прав. Соборѣ въ Майфильдъ, Па.“ описано по правдѣ то ваше хруньство, котре вы одограли. И то еще не все и не повно описано было. Авторъ статіи той єстъ мірянинъ-христіяннинъ, котрого рѣвнощь якъ и сотки другихъ людей мерзитъ ваше нехристіянскоє поступованіє, за котре однаку вы еще и похвалы хочете. Васъ лишь треба хвалити и все добре буде. Но то най роблять ваши помощники у вашомъ „Вѣстнику“. А чоловѣкъ свобо́дный тоже має право слово повѣсти и где хоче. А вы съ пѣною на губѣ на першого-лѣпшого не накидайтеся. А если кажете, що въ моєй статіи була неправда написана, то зновъ брешете и крутите. Вы Собора жадали? На що? Жебы поправити ненорядки въ Прав. Церкви въ Соборахъ? А памятаєте съ якою злобою и погордою вы на тоє (що мало бути святымъ) Соборноє дѣло явились. Не молитвою и постомъ вы на тоє готовилися. Вы пришли осягнути свои личныи корысти.

За для того то и Соборь начався съ того, що вы начали обзывати порядныхъ людей юдами. Памятаєте якъ васъ о. Капанадзе осадивъ одразу и сказавъ, що вы и єсть той первый юда. Памятаєте якъ тамъ же на Соборѣ вы выхвалялися тымъ, що нью йорски ваши вѣрники не почервоніютъ за васъ, отъ то вы якій добрый пастыръ. И то було при тому якъ було предложено, щобы вы не побирали по 250 дол. отъ той суммы, що дається изъ Россіи, а жебы и ваша парафія Вамъ хоть щось дала на утриманіє, если вы уже и справдѣ такій солодкій та красный, якъ себе описуєте по новинахъ и навѣтъ передъ цѣлымъ Соборомъ. А чи того отъ васъ потребно було на Соборѣ чути. А чи то не архифарисейство и гріхъ? Для чого вы писали по газетахъ и звали народъ на Соборъ, задля чого люди гроши потратили на делегатовъ? Чи для того, щобы міряне представители амер. Руси були вышмарены за двери и имъ заказано право голоса въ справахъ своєй любимой церкви? Чи такъ? Кто выповѣвъ на Соборѣ делегатамъ всей амер. Руси выйти гетъ за двери и не мати права голоса на Соборѣ, кто осмѣлився тоє выповѣсти? О. В. Туркевичъ по росказу Архибюрократа Хотовицкого. Славно А за то вы єще и ображаєтеся. А навѣтъ именъ соборныхъ делегатовъ не було подано до відомости въ жадной новинѣ, чи вы встыдались тоє зробити... Почекайте ще выхвалятися.

Той кто хоче бути проводиромъ, мусить самъ провадити чисто-моральну и побожну жизнь... а чи то такъ єстъ? Бачили мы не одинъ разъ ваших хваленых прислужниковъ, напримѣръ ключаря катедрального Собора, въ салонѣ при барѣ и съ цигаретою въ руцѣ якъ пивъ виску и то въ ти дни коли Соборъ въ Майфильдѣ бувъ. Бачили и другихъ аж до глубокой ночи за пивомъ въ Карбондейлъ. Красный, поучающій примѣръ для делегатовъ Собора и Конвенціи то бувъ, файно. А въ часѣ митинговъ Конвенціи, черезъ кожду четверть годины отцы духовныи съ Ню Іорку, Бриджпорту и други лизуны Х—ицкого выбѣгаютъ зъ гали, жебы подкрепитися тобакою (а и єще чимъ?), отъ то красно ихъ научаєтъ примѣрникъ Х., то дуже корыстно для вѣрниковъ видѣти... „Справедливый и доброжелательный“ о. Х-ицкій, вы пишете, що вамъ не встыдно побирати таку велику пенсію аж 250 дол. мѣсячно съ тыхъ грошей, що бѣдный рускій чоловѣкъ зъ Росіи дає на розширенє православія въ Америцѣ, а кромѣ того и побирати величезни доходы отъ Нью-іорскоєй парафіи, бо то вамъ иде по „статуту“ и по тому самому „статуту“ вы маєте право еще и больше загребрати до своєй кишени. И съ тымъ вы спокойни єсть. Красна и спокойна ваша совѣсть отче, въ той часъ якъ выяснилось на Соборѣ, що ваши-жъ браты священники по другихъ плейзахъ достаютъ лише по 10 дол. мѣсячно. И то означає, що вы отче Х. двайцять пять разъ лѣпши отъ тыхъ, бо они на той „статутъ“ права не маютъ. По вашему „статуту“ для васъ добре выходитъ. Но бѣда єстъ въ тôмъ, що той самый бюрократичный „статутъ“ и довѣвъ теперъ велику Русь до того, що въ ней теперъ робится, тамъ тыжь такъ — одному бюрократу и дармоѣду цѣлкомъ много удержанія и всякой свободы дається, а другому честному роботнику, ани на хлѣбъ насущный не дається а и бесѣдувати за свою нужду не має права. Така и у васъ, отче, правда, не смотрячи на то, що вы считаєте себе служителемъ Бога и Єго Св. Правды. Абы у васъ було повне брюхо и всего досить, а до другого вамъ мало дѣла. Ви поступаєте по „статуту“: сытый голодному не вѣритъ. Ну, а если такъ, то откуды-жъ у васъ взялась та честь, порядокъ, дисциплина и прочіи добродѣтели, що вы собѣ прічисуєте? Перестанте крутити. Хочете приеягати що грошей не маєте хочь достаєте сколько сотъ долляровъ мѣсячно? Не треба, никто неувиритъ вашей присязѣ, послѣ того якъ всѣ знаютъ якій ты добродій, що все готовы сами зажерти.

Бачу якъ зѣдає васъ заздрость що у когось вы побачили пару центовъ у банку, або и лотъ земли. Та купте и собѣ лоты, вольно ту кождому. Красти не потребно. а ни убивати. А лишь потребна ощадность, тверезость и трудъ. Конечно кто не минає ни одного салуна, пулъ-рума, кто куритъ, жуе и безперестанно плює (най бы и попъ бувъ), то най и велику пенсію побирає, а все ничъ не буде мати, окрѣмъ дурного пяного и табакою прокуреного мозку здобного—лишь на то щобъ завидѣти тому що хтось щось має. А если такій ще и по попущенію Божому и проводиръ народа єстъ, то хіба-жъ добраго отъ такого чекати можна для народа. А такихъ проводировъ єстъ не мало на свѣтѣ. Но най Богъ избавитъ отъ такихъ амер. русь а то можетъ быти для нихъ єстъ еще возможность и полѣпшити ся, дай Боже!

Ну чимъ же я васъ отче отвдячу за вашу щиру отповѣтъ въ числѣ 18 Свободы Не буду на васъ скликати проклятія або и каиновой печати, бо то все не отъ мене не зависитъ, а отъ васъ.

А отъ щирого сердця жичу вамъ о. Х. позбутися того хруньства. котрого вы так много до сего часу въ вашомъ житю ужываєте, бо священнику яно цѣлкомъ не пасуе. А передъ тымъ якъ сдерати маску де съ кого знимить своя. Перестаньте опьянати себе тыми чрезмірными заслугами которы Вамъ ваша компанія намалевала въ адресахъ на такъ званый вашъ юбилей, що порядному чоловіку аж противно було читати, а теперъ вы ихъ обратно похваляєте — то єсть хруньство. Всякій чоловѣкъ займаючій якоєсь становиско повиненъ трудитися вы не єстъ лѣпшій отъ другихъ. Теперъ скоро буде юбилей одного зъ Вашихъ товаришей то вы вже будете подносити єму адресы и подарунки за выжебрани гроши отъ тихъ священниковъ, що достаютъ по 10 дол. на мѣсяцъ, якъ то робилося для вашой „честной особы“ и для тыхъ особъ братолюбивыхъ що рѣжными хруньствами достаютъ сотки мѣсячно.

Жичу вамъ тихъ, жебы ваша парафія вамъ якъ найскорше пенсію дала, если вы того у ней заслужили а жебы суму що приходитъ изъ Росіи перестали вже зажерати. а дали бѣднѣйшимъ вашимъ собратамъ. Перестаньте дурити добрихъ людей тымъ, що если у васъ урѣзати пенсію, а дати въ бѣднѣйшу парафію, то отъ того тота бѣднѣйша парафія зруйнуєся. Перестаньте тоту брехню и въ вашомъ Вѣстнику писати, никто вамъ не повѣритъ, хиба — лишь такій якъ вы сами, що собѣ и 250 доля. на мѣсяць, а другому 10 доля., но чи то честность, справедливость, доброжелательность? Годѣ вамъ уже пустословити, переходьте до дѣла. А дѣло робте зъ народомъ, то буде добре, а если сами набабраєте якихъ „статутовъ“ то сами ихъ и выполняти будете бо народъ ихъ не прийме, отже не доводте до того Америк. православну русь. Я не отъ лица руси пишу, но знаю чого єй треба, бо я самъ русинъ и русь люблю и все що для ней є дорогое. Но и вы отче, будучи лишь платничый наємникъ, не достающій своє удержаніє отъ амер: руси, не можете такъ зновъ дуже выхваляться, що америк. русь васъ такъ дуже любитъ. Если бы она васъ любила то вамъ бы и платила а то нѣ... кождый труда достоинъ награды Отже чуємо, що у насъ въ парафіи за такъ довге время вашого самохвальнего поступованія, а то бôльше 10 роковъ не має навѣдь и школы для наученія православной христіянской віры дѣтей вашихъ многочисленныхъ парохіянъ. Отъ не дівно, що вамъ и вашимъ чуженным помощникамъ въ Ньюйорку, треба триматися рускоя тощой казны якъ вошь кожуха тримается, бо вашимъ парохіянамъ не єстъ за що вамъ платити удержаніє. Вы превадите своє житіє лишь въ тôмъ жебы похвалять хвалящихъ и лижущихъ васъ, а гнобити тыхъ кто считає низше своєй чоловіческой чести бути вашимъ лизуномъ. О добро народа вамъ не иде, а лишь о личну корысть и честолюбіе, для осягненія котрыхъ вы готовы зробити все недоброе, що вы уже и доказали досыть добре. Чи такому-жъ подобає бути пастырю доброму?

Передайте щиреє пожаданіє и членомъ вашой Предсоборной тройцѣ, отцу Арсенію въ Майфильдъ, Па. же если онъ не встыдаєтъ ся такъ себе розхваляти по новинахъ. то най яко монахъ перестане бабу тримати въ своєму домѣ. А также жебы в монастыръ бôльше блудницъ на налѣченіе не посылалъ. якъ то выяснилось въ часѣ конвенціи. Бо монастыръ предназначается для святыхъ цѣлей, и тяжко о. Ар–ній погрѣшивъ передъ Богомъ и передъ Амер. русію що до пустивъ тую сиверность въ то мѣстце котре мало бути святымъ.

Делегатъ мірянинъ.

ТАНІ ШИФКАРТИ.

Шифкарта з Ню Йорку до Кракова лише 15 долярів.

Хто має за мало грошій а хотїв би дістати ся до рідного краю, нехай залучить марку за 2 центи і пише до:

T. HRYCEY & CO.
24 Belmont Ave.,
Newark, N. J.

Тут можете залагодити також справи військові, процесові і спадкові. -33

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

Капітал і Надвишка $700.000.00
Депозити 4.700.000.00

Пересилає також гроші до краю, продає шифкарти, виробляє контракти, полагоджує справи військові, а від вложених грошій платить 4 процент.

Банк сей затверджений говернером стейту.

Розмовитесь в нім по руски.

Corner 14th & Carson Sts., Pittsburg, Pa.

Dr. Teofil A. Starzynski
ЛІКАР.

Лічить всілякі хороби, жіночі, мужескі і діточі — совістно.

Вилічене, если можливе, гварантує.

Години урядові:
від 8 до 10 рано,
від 12 до 3 пополудни,
від 7 до 9 вечер.

95, 15th Str. S. S.
PITTSBURG, PA.

K. G. CIESLAK,
ФОТОГРАФ.

Сли хочете в малої фотографії зробити великий портрет, то пришліть мені малу фотографію, а я Вам в неї зроблю таку велику як лиш хочете.

2737 PENN AVE.,
12th & CARSON STS. S. S.
PITTSBURG, PA.
710 BRADDOCK AVE.
BRADDOCK, PA.

Frank Posluszny
Готельник

Найлїпші тутешні і імпортовані напитки.

Пиво довозить до дому, не треба носити на плечах.

Телєфони:
Bell 39—J Hemlock
P. & A. 41 South

1109 Carson St.
PITTSBURG, PA.

Стефан Рябець

має у себе найлїпші напитки, цигари і папіроси. Має також добре заряджену гросерню.

СПРОБУЙТЕ!

Mahanoy Plane, Pa.

ПЕРШИЙ НАРОДНЫЙ БАНК
в Шенандорі, Па.

Капітал $100.000.00
Надвишка 150.000.00
Нероздїлені вписки 22.437.34
Депозити около 1.000.000.00

Банк сей має найбільшу надвишку зі всїх банків в Шенандорі.

Уряд Злучених Держав переховує в нім свої гроші.

Банк отворений від 9 рано до 3-ої пополудни.

Приймає вклади від доляра почавши.

Хто хоче, аби его гроші приносили процент, нехай їх вложить до Першого Народного Банку в Шенандоа, Па.

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО КОЛЬОНІЗАЦІЙНЕ
633 POWELL ST., VANCOUVER, B. C.
Призначило десяту часть доходу на народні цїли.
Ю. Сиропюк, менеджер. Мир. Стечишин, секр.

Який сенс жити у поганім кліматї, коли можна жити у хорошім? Маєте на сім сьвітї лиш кілька лїт життя, чомуж не провести їх як найприємнїйше? Пощо даремно бороти ся з природою? Ви єї не поборете! Краще старайтесь поселити ся у країні, де пізнаєте, що таки ще варто жити у сьвітї. Така країна є долина ріки Fraser у Британийскій—Колюмбії.

ЦІНИ ЗЕМЛІ ДУЖЕ ПРИСТУПНІ.

На лотах у місті Vancouver можна також заробити порядні гроші.

UKRAINIAN COLONIZATION BUREAU
P. O B. 482, Vancouver, B. C.

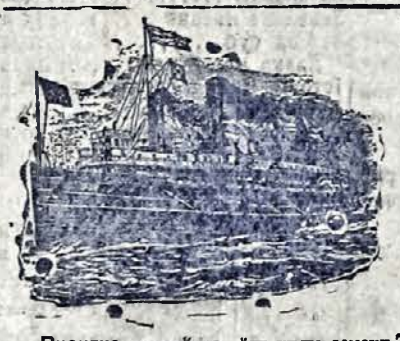

Перший Руский Банк
КАНЦЕЛЯРІЯ
Рільно-Нотаріяльна
ПЕТРА ШЕВЧИКА
— в —
NIAGARA FALLS, N. Y.

Висилка грошій на цїлу кулю земску під гваранцією. Гроші вістають виплачені найдальше до 14 днїв.

Спродажа шифкарт на всї корабельні лїнії.

Залагодженє справ військових.

Вирабляю повновласти, контракти купна і продажи.

Продажа лотів, домів і фарм в Злучених Державах і Канадї на добрих условіях. Лоти від 150 до 2000 долярів.

Братя Русини! Не будьте лакомі на дурнички і дарунки ріжних пройдисьвітів агентів, що обіцяють вам гори долини а ви за тоє мусите нераз дороге заплатити. Удавайтесь в кождій справі до чоловіка чесного, що провадить свій інтерес вже більше 12 лїт.

Філії Канцелярії: Box 164 Yatesboro Pa.; Box 96 Connorville, O.; 3827—4th Ave. Altoona, Pa.; 9 Rushton Place, Waterbury, Conn.

Всї листи адресуйте так:
PETER SZEWCZYK, 1223 E. FALLS ST.,
NIAGARA FALLS, N. Y. 23—

КУРЦІ!... Якого серта тютюн курили Ви в старім краю? Курилисьте КУРЦІ!...
австрійский, босняцкий, турецкий чи российский тютюн?...

Чи бажали-б Ви дістати сього тютюну також і тут в Злученних Державах? У нас дістанете лишень найлучші серти тютюну і то такі серти, що не щіпають в язик, від них не болить голова, не нищать ні грудий, ні жолудка, так як се спричинюють деякі серти тютюну продавані американськими фабрикантами.

Як можна дармо дістати тютюну вартости $2.00?

Ми задумали оголосити поміж Русинами в цїлих Злучених Державах, що тепер они мають нагоду курити знова свої улюблені серти тютюневі. Именно подаємо до прилюдної відомости, що European Tobacco Company відчинила свій офис в Ню Йорку. Если замовите у нас на раз тютюну за $6.00 (3 фунти) і надміните в своїм листї, що будете поручати наш тютюн — наколи він Вам буде смакувати — своїм приятелям, то ми числити будемо за 3 фунти лишень $4.00. В такий спосіб Ви відпродуючи тютюн Вашим знакомим вартости $4.00 дуже легко можете полишити собі тютюну за $2.00, який випаде Вам зовсім дармо. З тютюном дістанете також вказівки: наш циркуляр преміовий, в якого довідаєте ся, яким чином, зовсім без коштів зможете дістати наш 14 кар. золотий годинник в ланцушком вартости 25 дол. Посилайте 25 цент. з гори марками, а решту $3.75 заплатите С. О. D. на експресовім офисї. Наколи тютюн не в довподоби, то гроші звертає ся.

EUROPEAN TOBACCO COMPANY,
33 Leonard Street, Dept. 51. New York, N. Y. 24-

РУСИНИ! Если хочете добре купити газд, лот, фарму, або продати своє, чи міняти ся з міста на фарму, або з фарми до міста звертайте ся до

THE GERMAN RUSSIAN REALTY CO.
953 Main St., Winnipeg, Man. 27-

Ми виробляємо ЛОН (пожичку грошій) на малі рати.

8 ДЕННИЙ ГОДИННИК.
НЕМНОГІ З ВАС МАЮТЬ ТАКИЙ ГОДИННИК ЯК СЕЙ.

Нр. 16, зі сталевим верхом, осередком, о 11 каміних, в якім може ви бачити, накручуваний і регульований а гори, а арегарним ціферблятом і скавівками. Годинник сей іде цїлий тиждень без накручованя. Сей годинник є знаменитий під кождим взглядом і гварантований на 15 лїт. Всюди по склепах продають єго за $14.50. Ми хочем, аби ви запізнались ближе в нами. Хочемо, аби ви поручили наш товар вашим приятелям, если ви з него вдоволені. Замовте сей $14.50 годинник сейчас, а ми пішлемо вам також 2 дол. позолочуваний ланцушок даром. За сей годинник і ланцушок разом порахуєм вам лише $5.90.

Все що потребуєте зробити, се написати ваше імя і офис докладно, сказати о годинник No. 32, післати нам 15 центів в марках почтових в листї а ми пішлемо вам годинник і ланцушок до вашого найблишого експресового офису, де можете оглянути річи перед заплатою. Если думаєте, що годинник і ланцушок післані вам варта $16.50, тодї заплатїть експресовому агентови решту се е $5.75. Памятайте, що ви не тратите нїчого, бо ми ввертаємо гроші кождому хто невдоволений.

Адрес:
GREAT EASTERN WATCH COMPANY Dept. 51
190 West Broadway, New York, N. Y. 20

Хто менї пришле на картцї кореспонденційній свій докладний адрес, той дістане від мене в презентї дуже хороше кешонкове зеркало. Адресів з New York-y, N. Y., Pittsburg, Pa. і Cleveland, Ohio не приймає ся. Адреси надсилайте до: John Nemeth, banker,
457 Washington St.
25—28 New York, N. Y.

ПРОДАЮ І КУПУЮ ФАРМИ, ЛОТИ І ХАТИ.

Най би ти був хоч де, то я ти можу продати і купити. Лоти можуть купити в добрім положеню ще тано: всего $20 готівки а решту на легкий виплат. Заробок певний, бо місто ще лиш ся зачинає будувати. Пишіть.

G. Krikevsky,
Box 501, Edmonton,
Alta, Canada.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

На проходї.

Жінка (показуючи на другу переходячу молоду жінку): Она, бачиш, в тиждень по шлюбі втікла від мужа до своєї мами...

Муж: Се зробила розумнійше від тебе, бо ти в тиждень по шлюбі спровадила свою маму на мою нещасну голову.

THE FIRST NATIONAL BANK

OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулкил Каунті.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні мові ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

MERCHANTS NATIONAL BANK

Шенандоа, Па.

Капітал 120.000.00 дол.

Надвишка 120.000.00 дол.

Депозити вище пів мілїона долярів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нім свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank на розї улиць Мейн і Лойд, Shenandoah Pa.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Можна его бачити в офисї: від 8 ої до 10-ої год. рано, від 2 ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер.

Old P'hone 1269—B

HOWARD ALBERT,

Аптинар.

Продає всїлякі лїки по найнизших цінах. Лїки Севери.

ЛАНСФОРД, ПА. 108

Harry E. Paul.

Робить камінні нагробники, хрести, памятники.

Pir Пайн і Марнет улиць, ПОРТ КАРБОН, ПА. 108

ДОКТОР ШТАЙН.

Урядує: від 8 до 10 рано, 1 до 3 по обіді, 7 до 9 вечер.

18 E. Oak St., Шенандоа, Па. 108

ДОКТОР ІРУЛЕР.

Застати его можна в офисї від 8 до 9 рано, 1 до 3 по полудни, 7 до 9 вечер

30 E. Lloyd St., Шенандоа, Па. 108

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers 56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Виробы бранкі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи. Цїнник і пробки висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN, 13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

* Америка	15 ц.
* Ангел та пустельник і т. і.	15 ц.
Біблія Велика	2 дол.
Борба кляс і чому робітники організують ся	15 ц.
* В Старім і Новім краю	25 ц.
* Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7	15 ц.
Дещо з історії православної місиї в Америці	10 ц.
Дещо про звірята	30 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5	15 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6	15 ц.
Драгоманів	15 ц.
* Емігрант	15 ц.
Журавлї	10 ц.
Житє Ісуса Христа	1.50 дол.
* Житє, заробки, організації і т. н. в Спол. Державах	15 ц.
За красою	1 дол.
Земельне питанє	15 ц.
Зуб за зуб	10 ц.
* Казки про Жидів	15 ц.
Історія Руси з образками	10 ц.
Капітал і праця	15 ц.
* Книжка Рахункова	50 ц.
Марія	10 ц.
*Многострадальний народ. огляд історії українського народу	20 ц.
*Навернений Грішник	20 ц.
Народний рух австро-угорских Русинів	15 ц.
Новий Завіт	4 дол.
Образки і загадки	10 ц.
Оповіданя	15 ц.
Оповід. про заздрих богів	10 ц.
Пестрі звуки	75 ц.
Про відступників від рос. православія	10 ц.
* Про нутро землї	25 ц.
Підземні скарби	25 ц.
Покуса	10 ц.
Псалтир	1 дол.
Розмова Поляка, з Русином	10 ц.
Руско-англїйский словар.	20 ц.
* Релігійні вірованя старинних народів	20 ц.
Смерть	10 ц.
*Стародавні казки та оповіданя	15 ц.
*Степові люде	15 ц.
*Страйк	20 ц.
*Стріляй на смерть, робітнича драма	15 ц.
Унія в Америці	20 ц.
*Хто з чого живе	15 ц.
* Які то є люди на земли з 20 образками	50 ц.
* Як мужик ходив до царя правди шукати	15 ц.
* Через кордон	15 ц.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Svoboda, 184 Hudson St., New York

Хочете Поради, Інформації, Роботи?

Усе те дістанете **безплатно** в **Бюрі Славяньского Іміграційного Тов.**

Голоситись лично на адресу:

SLAVONIC IMMIGRANT SOCIETY.

35 Broadway, 5th floor, New York City.

Всякого Рода Справи

можете залагодити тільки через одинокy

Руско-Народну Канцелярію в Винипегу.

Пишіть або удавайте ся лично на адресу:

RUSKA KANCELARYJA

Room 4, 666½ Main St., Winnipeg, Man., Canada.

Телефон 7284.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити. Голова від него ніколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,

435 to 455 N. 7-th Str.

SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

БАНК РУСКИХ ЕМІГРАНТІВ

Заінкорпсрований в Стейті Ню Йорк. Капітал 10.000.00 дол.

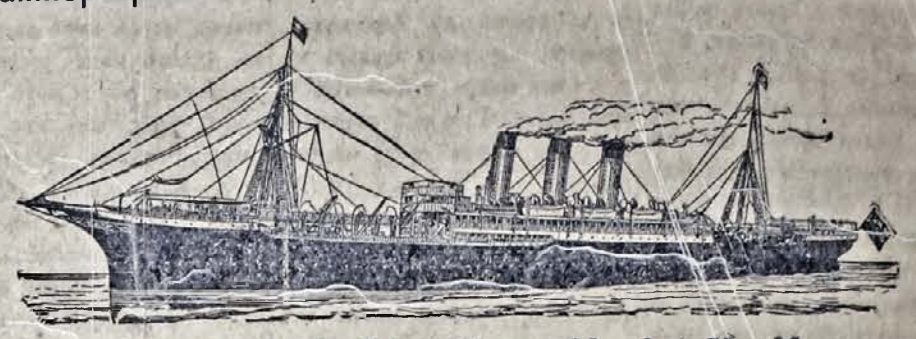

181 E. 3-d St., New York, N. Y.

Банк сей залагоджує слїдуючі справи:

1) **Пересилає гроші** до всїх країв і держав сьвіта по цінах можливо найтанших і як найскорше.

2) **Продає шифкарти** на ріжні лінії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цінах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Ню Йорку.

3) **Виробляє повновласти**, контракти купна і продажи заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалї перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокраєвими властями при помочи звісних старокраєвих нотарів і адвокатів.

4) **Полагоджує справи військові**, як: увільненє від асентируику, військової контролї, увільненє від вправ і т. п.

5) **Виробляє паспорти** для ситизенів виїздячих до краю.

6) **Дає поради в процесах** против компаній в разї каліцтва, смерти, невиплаченя пейди і в других правних американьских справах.

7) **Міняє гроші** — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Кромі сего Банк Руских Емігрантів готов служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїздять до Ню Йорку а не суть обзнакомлені з містом. Банк Руских Емігрантів вкладає гроші на процент до американьских і краєвих банків.

Десята часть з чистого доходу Банку Руских Емігрантів призначена на Руский Народний Еміграційний Дім в Америці.

З поважанєм

Дирекція: Ю. Ардан, гол. С. Галовский, кас. А. Савка, секр.

Адрес: Ruth. Immigrant Exchange
181 E. 3 St., New York, N. Y.

Перший Руско-Словеньско-Польский БАНКИР і НОТАР ПУБЛИЧНИЙ

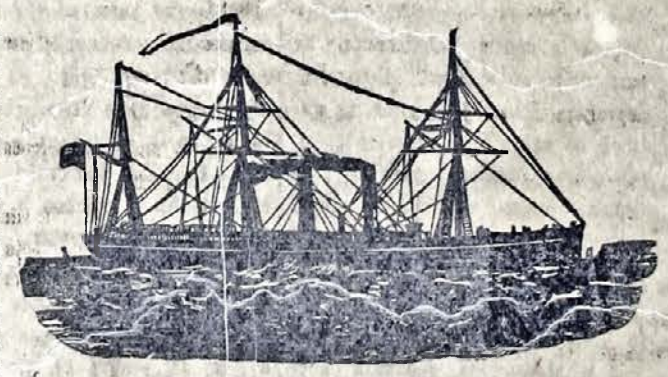

затверджений через Губернатора стейту виконує ріжні справи з помочию старорускаго нотара і адвоката.

1) ВИРОБЛЯЮ ПОВНОВЛАСТИ, контракти купна і продажи, переваджую процеси спадкові, інтабуляції і екстабуляції.

2) СПРАВИ ВІЙСКОВІ як також увільненя від асентерунку, військової контролї і увільнене від вправ.

3) ПРОДАЮ ШИФКАРТИ на ріжні лінії корабельні до старого краю як рівнож з краю до Америки по цінах таких самих як продають головні компанії.

4) МІНЯЮ ГРОШІ старокраєві на американьскі а американьскі на краєві як рівнож пересилаю гроші до всїх країв і держав сьвіта, по цінах найтанших і все належито виконуесь і як найскорше.

5) ПРОВАДЖУ робітниче бюро в котрім може як найбільше число робітників знайти роботу — так мущини як жінки.

23—

Не забудьте на адрес:

Gabriel Dziadik,

130 Main St., Derby, Conn.